

SLOVENSKI NAROD

izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 4.—, večji inzerati po vrsti Din 4.—. Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafkova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta-hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Skrajni napor za rešitev evropskega miru:

Rooseveltova poslanica Hitlerju in Moscickemu

Prezident Zedinjenih držav je naslovil na kancelarja Hitlerja in predsednika poljske republike Moscickega poslanico, v kateri roti oba državna poglavarja, naj ne pričenjata vojne — Za poravnano obstoječih sporov ponuja svoje posredovanje in predlaga nevtralno arbitražo ter osebni sestanek Hitlerja in Moscickega

Washington, 25. avgusta. c. Pozno ponoči je poslal predsednik Roosevelt dve slični, toda ne popolnoma identični poslanici predsedniku poljske republike Moscickemu in nemškemu kancelarju Hitlerju. V obeh poslanicah predlaga predsednik Roosevelt, naj se Nemčija in Poljska za določeno dobo odpove vsaki sovražni akciji in pristane na medsebojna pogajanja o spornih vprašanjih. V primeru, da se ne bi mogli sporazumeti, naj oristaneta na arbitražo ali pa posredovanje. Posredovalec naj bi bil predstavnik ene izmed onih evropskih držav, ki so po svoji tradiciji od nekdaj nevtralne, ali pa ene izmed ameriških republik. Obe državi naj se zavežeta, da bosta spoštovali neodvisnost in teritorialno nedotakljivost drugih. V poslanici Hitlerju se dodaja Roosevelt, da je narod ameriških Zedinjenih držav nasproten vsakemu vojaškemu osvajanju in dominaciji nad drugimi narodi, kakor tudi vsaki akciji, ki more neštete milijone vreti v nesrečo vojne.

V svoji poslanici na državnega kancelarja Hitlerja poudarja predsednik Roosevelt, da je vlada USA prepričana, da se vsa sporna vprašanja vedno lahko miroljubno urede, če obstoji dobra volja na obeh straneh. Prezident je prepričan, da se dajo miroljubno urediti tudi tisti spori, ki so povzročili sedanjo krizo, ki postavlja svet pred veliko katastrofo, ki se zdi danes silno blizu.

Roosevelt se dalje sklicuje na svojo prejšnjo poslanico na evropske državne poglavarje in poudarja, da so ga tudi takrat kakor danes vodila samo čustva človečnosti. Zdaj se obrača do Hitlerja v upanju, da bo v njem našel sodelavca pri stremljenju, da se svet reši pred usodnimi posledicami katastrofe, ki bi mogle nastopiti. Prezident obvešča Hitlerja, da se je obenem obrnil tudi do predsednika poljske republike, in prosi, da bi nemška in poljska vlada delali na to, da se doseže sporazum in da bi se dotlej ne zatekli k sili. Roosevelt je prepričan, da bi mogle voditi do sporazuma tele tri poti:

1. neposredna pogajanja med obema strankama;
 2. predložitev spornih vprašanj nepristranski arbitražni komisiji, ki bi ji obe stranki mogli zaupati;
 3. skupni pristaneč obeh državnih poglavarjev za pravni postopek.
- Obe državi, Poljska in Nemčija, sta suvereni, in Roosevelt podčrtava, da to upošteva, in da v celoti spoštuje neodvisnost in teritorialno nedotakljivost obeh držav in da je prepričan, da je možen sporazum na podlagi medsebojne neodvisnosti in nacionalne nedotakljivosti. Narod USA je soglasen v tem, da nasprotuje vsaki politiki zavajanja in vojaške nadvlade katerekoli države nad drugo ter odklanja vsako misel, da bi kateri narod vladal nad drugim in imel pravice, ki so na škodo drugemu. Zato želi ameriški narod, da

ne pride do vojne, v kateri bi trpeli nešteti milijoni in ki bi prinesla največje grozote vsem narodom sveta, prav tako vojujočim se kakor nevtralnim. Ameriški narod in njegovi predsedniki želijo, da se vsi spori uredijo pravično z miroljubnimi pogajanjem in arbitražo. Pošiljam vam ta apel v imenu prebivalstva USA, mislim pa, da tudi v imenu vseh mož in žena na svetu, ki si žele miru in zato žele miroljubno ureditev vseh sporov med vašo vlado in Poljsko, bodisi s pristankom na metodo neposrednih pogajanj ali pa na arbitražo. V ta namen je USA obema strankama na razpolago.

Poslanica predsednika Roosevelta predsedniku poljske republike Moscickemu je krajša. Roosevelt poudarja predvsem usodnost sedanje krize, ki nalaga, da se nujno nastopi s vsemi sredstvi, ki so na razpolago, da se prepreči svetovna vojna. V tem duhu pošilja vladi poljske republike svoj predlog za miroljubno ureditev sedanjih sporov in misli, da bi bile njegove metode primerne za miroljubno ureditev spora.

Roosevelt predlaga nato Moscickemu iste predloge kakor Hitlerju in nadaljuje: Če se odločite in poskusite urediti spor s temi metodami, vam kar najresneje zagotavljam, da boste deležni simpatije USA in njenih narodov. Roosevelt apelira na Moscickega, naj se za časa tega miroljubnega stremljenja prepreči vsa vojaška dejanja in da se v tem času nihče ne zateka k sili. Prezident zagotavlja predsedniku poljske republike, da bo USA zastavila ves svoj vpliv za ohranitev miru. Na koncu izjavlja predsednik Roosevelt, da ponuja USA v ta namen svojo uslugo i ooljski in nemški vladi.

Prav tako je dal predsednik Roosevelt v svoji poslanici razumeti obema državnima poglavarjema, da ne misli na nobeno novo Monakovo.

je bil dozda izdan, je finančno-političnega značaja. Vlada je prepovedala izdajo deviz za potovanje v inozemstvo. To velja enako za Nemčijo, kakor za vse druge države.

London, 25. avgusta. c. V Londonu se obstoja rahlo upanje, da napor za ohranitev miru ne bodo ostali popolnoma brezuspešni. Govori se, da ima Mussolini že pripravljeno formulo za posredovanje in da temelji na prejšnjih predlogih Hitlerja za rešitev gđanskega vprašanja. Dasi se računa s tem posredovanjem, vendar mislijo, da so izgledi za mirno rešitev konflikta trenutno zelo slabi, ker kaže, da lahko v najkrajšem času pride do akcije proti Gdansk ali pa Gdansk samem. Vesti iz Varšave kažejo, da poljska vlada ne misli na popuščanje, ki bi pomenilo priključitev Gdanska k rahu ali odpravo obstoječe carinske unije. Snoci so po londonskem radiu spet dajali navodila meščanstvu za najnujnejšo obrambo proti letalskim napadom. Minister za civilno obrambo je po radiu svetoval meščanstvu, ki zapušča svoje domove, naj vedno vzame s seboj plinske maske.

Posvetovanja na vseh straneh

Carigrad, 25. avgusta. c. Turški zunanji minister, ki se mudi v Istanbulu, je sprejel angleškega, francoskega in nemškega poslanika.

Rim, 25. avgusta. c. Papež je pozno zvečer sprejel francoskega, poljskega in italijanskega poslanika pri Vatikanu ter angleškega odpravnika poslov.

Berlin, 25. avgusta. c. Kancelar Hitler je imel takoj po Ribbentropovi vrnitvi iz Moskve dolgo konferenco s Ribbentropom in maršalom Göringom. Baje so bili prisotni tudi nemški vojaški dostojanstveniki.

Vojaške misije še niso zapustile Moskve

MOSKVA, 25. avgusta. c. Angleška in francoska vojaška misija še nista od-

potovali iz Moskve. V nasprotju z večerajšnjimi vestmi poročajo sedaj, da za enkrat še ni znano, če bosta odpotovali danes ali pa ostali še nedoločen čas v Moskvi.

Francoski poslanik Naggyar se je po nalogu svoje vlade oglašil včeraj popoldne v zunanjem ministrstvu in zaprosil za informacije o nemško-ruski nenapadalni pogodbi.

Sklicanje vrhovnega sveta SSSR

Moskva, 25. avgusta. AA. Vrhovni svet SSSR je sklican na dan 28. avgusta na četrto izredno zasedanje.

Tudi Kanada se pripravlja

Ottawa, 25. avgusta. AA. Stefani, Predsednik Mackenzie King je sklical sejo vlade za danes, da bo z ministri proučil evropski položaj. Ni izključeno, da bo vlada poklicala pod orožje 50.000 vojakov.

Sporazum potrjen

Predsednik vlade g. Cvetković izjavlja, da je s tem končana misija njegove vlade

Brdo, 24. avgusta. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel danes, 24. avgusta, v skupno avdienco predsednika kr. vlade in notranjega ministra Dragišo Cvetkovića ter dr. Vladka Mačka, predsednika HSS, ki sta mu pri tej priliki razložila svoje predloge za ureditev hrvaškega vprašanja. Nj. kr. Vis. knez namestnik je v soglasju s kr. namestnikoma sprejel stavljen predloge za ureditev tega vprašanja.

Bled, 24. avg. r. Predsednik vlade g. Cvetković je danes izjavil novinarjem: Sporazum je dosežen in kakor je bilo že uradno objavljeno, tudi sprejet v celoti od kraljevega namestništva. Moja misija je v celoti uspela in je s tem končana. Prepričan sem, da bo ta sporazum vsa jugoslovenska javnost enodušno pozdravila in sprejela in da bodo s tem docela likvidirani dosedanji napeti odnošaji med Zagrebom in Beogradom.

Angleška vlada ima diktatorsko oblast

V rekordno kratkem času je parlament včeraj sprejel zakon o izrednih pooblastilih vladi

London, 25. avg. br. Včeraj popoldne se je angleški parlament sestel k izredni seji. V spodnji zbornici je podal ob otvoritvi svoje daljše izjavo o mednarodnem položaju in stališču Anglije ministri predsednik Chamberlain, v zgornji zbornici pa zunanji minister lord Halifax. Oba sta podčrtala resnost položaja in prepričanje angleške vlade, da se še vedno dajo vsi mednarodni spori rešiti na mirnem način. Izrazila pa sta tudi neomajno odločnost, ki ji je prevladala na obrambo in zaščito neodvisnosti Poljske. (Oba govora je oblikovno objavilo še današnje „Jutro“.)

V spodnji zbornici se po govoru Chamberlaina povzeli besede ministri vseh treh glavnih parlamentarnih skupin, ki so se vsi odločno izjavili za to, da se mora Anglija s vsemi sredstvi upreti vsaki nadaljnji nasilni akciji in spremembi sedanjega položaja v Evropi.

Nato je bil obratni predlog v odločitvi zakon o izrednih pooblastilih vladi. To pooblastilo se niti običajno in dajejo vladi naravnost diktatorske oblasti. Vlada je pooblašena, izdati vse ukrepe, ki jih smatra za potrebne za ohranitev države, obrambo ter za ohranitev reda in mira v državi. Zakon izrecno pooblašča vlado, da sme izdati ukrepe s takimi mejo in izprazniti tudi ukrepe parlamenta. Zbornici se je izjavila enoplošno potemtoma skrajno brez nadaljnjega debate odobriti ta zakon s 447:4 glasovi. Proti so glasovali samo trije skrajni levici. Takoj nato je bil ta zakon predložen zgornji zbornici, ki

za je odobrila brez debate. Ministri predsednik Chamberlain je nato zakon nemudoma predložil v podpis in sankcijo kralja. Vsa procedura okrog tega zakona

Gdansk popolnoma blokiran

Na eni strani se zasede mejo nemške, na drugi strani pa poljske čete

LONDON, 25. avgusta. c. Reuter poroča: Po nemških informacijah imajo Poljaki koncentrirane ob meji gđanske države štiri divizije. Po istih informacijah ima Nemčija ob poljski meji skupno samo 20 divizij, od tega 11 v Vzhodni Prusiji. Potrjujejo, da se vse utrdbe ob nemški zapadni meji v polnem vojnem stanju. Ob mejah Belgije, Luxemburga in Holandske grade Nemci z vse naglico nove utrdbe.

Berlin, 24. avg. w. DNB poroča iz Gdanska: Gdansk je na zapadu in jugu popolnoma obkrojen od poljskega vojskeva. Ta obkolitev je izvedena od poljske divizije, ki je v popolnem vojnem stanju. To divizijo tvorijo 52 polkov iz Zlote, 55. polk iz Lise, 65. polk iz Krakova in 16. topniški polk iz Gdanska. V Gdansk so preprizani, da je treba računati z neposrednim napadom poljskih čet na Gdansk. Po poročilih iz poljskega koridorja je bila tam izvedena splošna mobilizacija. Poobne patrole so po poljskih alarmih kmalu in dalece, ki so jih takoj od-

je trajala vsega samo štiri ure, kar predstavlja pri angleškem parlamentarnem sistemu največji rekord.

Po odobritvi tega zakona sta bili obe zbornici zopet odgojeni za teden dni, vendar pa je Chamberlain izjavil, da bo parlament nemudoma sklican na izredno zasedanje, če bi se mednarodni položaj še nadalje poslabšal. Posval je ministre in poslanke, naj ostanejo v Londonu.

Včerajšnja seja parlamenta je najbolj jasno pokazala, da so v Angliji pokopana vsa politična in strankarska nasprotja ter da je ves angleški narod strjen za vlado.

Obmejni incidenti se množe

Varšava, 25. avgusta. e. Po zasebnih vestih iz poljskih virov se doznavajo, da je v noči od srede na četrtek prišlo do resnih incidentov med poljskimi in nemškimi regularnimi četami. Pri mestu Ribnik pri Katowicah so nemške obmejne straže začele s streljanjem na poljsko patrolo. Pri Iliavi v Vzhodni Prusiji je nemška patrola vdrla na poljsko ozemlje. Po drobnosti o tem spopadu še niso znane. Tretji resnejši incident se je pripetil pred mestom pri Katowicah. Nemčanci so napadli poljski carinski urad v Mokošovu. Ranjeni so bili trije poljski vojniki, enega so otvorno Nemci odpeljali s seboj. V zvezi s tem je poljski veleposlanik v Berlinu

Nadaljevanje na 2. strani

Mednarodni položaj je skrajno resen

Kljub temu pa obstoja še vedno upanje, da se bo sedanja kriza še v zadnjem trenutku rešila brez prelivanja krvi

LONDON, 25. avg. br. Izjava, ki jo je podal včeraj popoldne v spodnji zbornici ministrski predsednik Chamberlain o neomajnem stališču Anglije glede obrambe neodvisnosti in nedotakljivosti Poljske, ne dopušča več nobenega dvoma. Ceravno je Chamberlain naglasil, da trenutno katastrofa še ni nastopila, kaže vendar vsa njegova izjava na to, da je položaj skrajno resen in da je treba računati z vojno nevarnostjo. Angleški narod se tega tudi v polni meri zaveda. Kako resno presojajo v Londonu mednarodni položaj, najbolj priča dejstvo, da so bili že izdani mobilizacijski ukrepi, med katerimi se je zlasti opazila rekvizicija avtomobov in osebnih avtomobilov za vojni ministerstvo. Tudi odpoklic angleških državljanzov iz Nemčije kaže na resnost položaja.

Ukrepi, ki jih je izdala nemška vlada, pa kažejo po sodbi londonskih krogov na to, da je začetni računati s resnimi zapletitvami samo v Vzhodni Evropi, to je med Nemčijo in Poljsko. Nemške utrdbe na zapadni meji so sicer zasedene, vendar pa so vojaški ukrepi na tej strani omejeni, iz česar se da sklepati, da v Berlinu ne računajo s takojšnjim spopadom na zapadni meji.

Za posebno značilno smatrajo v Londonu, da v Italiji do tega trenutka niso bili izdani še nobeni izredni vojaški ukrepi. Iz tega sklepajo, da Nemčija v začetku svoje akcije ne računa na italijansko podporo in vidijo v tem tudi potrdilo prvotnih informacij, da je Mussolini odrekel podporo v akciji proti Poljski. V Italiji tudi ni opaziti nobenega vznemirjenja. Edini ukrep, ki

Nadaljevanje s 1. strani

linu vložil oster protest pri nemški vladi. Naposled je omeniti še drug nenavaden incident. Kakor javljajo poljski listi, je bil pri vstopu v Nemčijo aretirani poljski diplomatiki kurir. Poljski konzul v Vrsavi in poslanik v Berlinu sta intervenirala, kljub temu pa Nemci kurirja niso izpustili. Nemške oblasti tudi niso hotele vrniti diplomatiki: kovčegov.

V Berlinu že sklenjeno?

Pariz, 25. avgusta. AA. Havas: Iz Berlina poročajo, da trajajo od sredi od 18. ure konference kancelarja Hitlerja z njegovimi najbližjimi sodelavci, posebno z Goeringom in Ribbentropom. Kavedlo se je, da se teh konferenc udeležujejo tudi generali. Prevladuje mnenje, da je nem-

Tujci zapuščajo Nemčijo in Poljsko

Skoro vse države so pozvale svoje državljane, naj se vrnejo, dokler je še čas

London, 25. avg. br. Ameriško poslanstvo v Parizu je pozvalo vse ameriške državljane v Franciji, katerih bivanje na francoskih tleh ni neobhodno potrebno, da se pripravijo na povratek v Zedinjene države.

Angleški konzulati v Nemčiji so dobili od pristojnih angleških oblasti strog nalog, da pozovejo vse angleške državljane v Nemčiji, da se nemudoma vrnejo v Anglijo. Enak nalog so dobili tudi nemški konzulati v Angliji glede nemških državljanov. Nemški konzulati so v svojih poštovnih celih objavili, da morajo Nemci svoj povratek iz Anglije v Nemčijo pospešiti, kar bodo prihodnji teden prometne zveze verjetno že zelo otežile.

Angleške ribiške ladje na Severnem morju so bile pozvane, naj se vrnejo v angleške vode. Več turističnih ladij je opustilo že napovedane turneje po Sredozemskem in Severnem morju.

Tudi italijanske ladje, ki so se pripravljale na odhod preko Atlantika, so morale biti zapuščene italijanskim luk. To velja za veliki motorni ladji »Conte di Savoia« in »Augustus«, ki vzdržujejo redni promet med Italijo ter Zedinjenimi državami ter Južno Ameriko.

Varšava, 25. avgusta AA. Havas. Snoči je zapustil poljsko prestolnico poslednji nemški novinar.

Delna mobilizacija v Franciji

Dočim so bili poprej vpoklicani samo posamezniki, je bil snoči objavljen poziv celih letnikov

Pariz, 25. avgusta. e. Po izvršnem preučevanju položaja so predstavniki francoske vojske sklenili, da pomnože vojne ukrepe glede obrambne varnosti države. Vlada je sklenila, da vpokliče naknadne kontingente rezervistov, vendar je proceduro vpoklica poenostavila na ta način, da ni več klicala pod orožje poedincev, temveč so bili včeraj jutraj na javnih poligonih v Parizu in drugod nalepljeni le, taki o pozivu celih letnikov. Do zdaj so bili vpoklicani rezervisti vojne objave 3. in 4. V vzhodnih obmejnih pokrajinah pa so bili vpoklicani rezervisti z vojno obja-

Poljska pripravljena na vse

V Varšavi so prepričani, da je oborožen spopad samo še vprašanje kratkega časa

Varšava, 25. avgusta. e. Da se v Poljski gleda na sedanjo mednarodno situacijo zelo pesimistično, kaže tudi silka varšavskih ulic. Pred trgovinami z živili stojijo velike skupine žen, ki nakupujejo rezervno hrano. Po ulicah korakajo čete v novih uniformah. Vojaki avtomobilov drve po mestu v vseh smereh. Avtomobilov ni mogoče dobiti. Promet je sicer živahen, vendar ni nikjer gneče. Mladice slovele skoraj ni videti na ulicah. Opežati je le večidel starejši ljudi in ženske. Na obrabljenih ljudih je opaziti resnost, a ne tragiko, temveč vse kaže, da so Poljski pripravljani na vse. Po javnih lokalih je zelo ma-

Pravi pomen nemško-ruskega pakta

Po sodbi pariškega tiska predstavlja ta pakt pravo zavezniško pogodbo med Hitlerjem in Stalinom

Pariz, 25. avgusta. e. Razpravljajoč o rusko-nemškem nenapadnem paktu, piše pariški »Temps«: Ta sporazum gre po duhu in črti preko enostavnih sporazumov. Tu gre zares za nemško-rusko zavezništvo. Tako Nemčija kakor Rusija se ne samo obvezujeta, da ne bosta napadli druga druge, kakor to določa običajni nenapadni pakt, temveč se medsebojno obvezujeta, da ne bosta pomagali v nobeni obliki tretji državi, ki bi podzvela vojno akcijo proti eni obeh pogodbenic, kar pomeni, da Rusija vnaprej žrtvuje v primeru nemško-poljskega spopada svojo nevtralnost v korist Nemčije in se odrekla vsaki, tudi materialni pomoči Poljski. Rusija se je tako sama izključila iz mirovne fronte. Ni mogoče prikrivati, da gre nemško-ruski pakt daleč preko tega, kar se je moglo pričakovati in predstavlja očitno izdajstvo miru svobod-

Ali bo moskovski pakt pospešil mir ali vojno?

Razmotrivanja pariškega tiska o možnih posledicah nemško-ruskega zavezništva

Pariz, 25. avgusta. k. Francoski tisk se predvsem bavi z vprašanjem, kakšna je dejanska vrednost nenapadnega pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Glede sadržaja Anglije in Francije ni nobenega dvoma po izjavah vodilnih in odločilnih angleških politikov, ki so po sklenitvi nenapadnega pogodbe svetovno in ponovno izjavili, da bo Anglija s rusko pomočjo ali brez nje, torej v vsakem primeru, izpolnila in držala svoje obveznosti do Poljske, če bi bila Poljska napadena.

Boj samostojno je vprašanje resnične vrednosti nenapadnega pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Najpogostejši komentarji

ski sklep glede Poljske se storjen in da je morda že na poti uresničena.

Izjava poljske vlade

VARŠAVA, 25. avgusta. c. Poljska vlada je ob imenovanju Forsterja za državnega glavarja v Gdansk podala izjavo, v kateri pravi, da bo zavzela do tega imenovanja končno stališče šele takrat, ko bo svedela za prave namene tega imenovanja. Poljska je slej ko prej nasprotna kakršnikoli združitvi Gdanska z Nemčijo in slej ko prej vztraja na carinski uniji Gdanska s Poljsko. Poljska vlada ne bo delala težav za svobodni kulturni razvoj nemške večine v Gdansk, toda pod pogojem, da so spoštovane pravice poljske manjšine v Gdansk.

Evakuacija otrok

Londonu

London, 25. avgusta. c. Vsi angleški učitelji so dobili nalog, da se do jutri jutraj javi na svojih šolah in dovrajo takoj vse predpriprave za evakuacijo otrok. To je zaenkrat samo varnostna mera in evakuacija sama še ni odredjena.

Delna evakuacija

Pariza?

Pariz, 25. avgusta. c. Vlada je ponoči izdala navodilo, da naj vsi, ki njihovo bivanje v Parizu ni neobhodno potrebno, zapustijo Pariz. To pomeni delno evakuacijo mesta.

Francoske železnice so ukrenile vse potrebno, da olajšajo prevoz potnikov in priljage vsem onim, ki žele zapustiti Pariz. Včeraj je bilo v Parizu opaziti mnogo avtomobilov, natovljenih z raznim pohištvom in drugimi potrebščinami.

Angleži in Francozi

zapustili Berlin

Berlin, 25. avgusta. c. Vsi angleški in francoski državljani so tekom noči odpovali. Zadnji so odšli angleški novinarji, ki se preko Kopenhagena vračajo v Anglijo.

močne in razgibane sile do svojih meja. Delitev Poljske ne more biti v interesu Rusije. Zaradi nekaj milijonov Poljakov, ki bi se pridružili 170 milijonom Rusom, 7 milijonom Ukrajincem, ki bi se pridružili 30 milijonom Ukrajincem, ki že sedaj prebivajo v mejah Rusije in povzročajo sovjetom dostikrat resne skrbi, vse to bi bila premajhna odškodnina za neposredno sosedstvo z Nemčijo.

Edini s so komentirali dogodka glede tega, da pogodba ni samo diplomatski maneuver Nemčije in nova faza v živčni vojni, temveč pomeni veličasten dogodek, ki utegne imeti daljnosežne posledice. Posebno jasno izražajo francoski listi mnenje, da je »mirovna fronta« močno oslabljena.

Odgovor Nemčije na včerajšnje izjave Halifaxa in Chamberlaina

„Ponavljjanje starih praznih in puhlih fraz“

Berlin, 24. avgusta. AA. DNB: Chamberlainova in Halifaxova izjava sta napravili v berlinskih političnih krogih absolutno negativen vtis. To poudarjajo, da predstavljata ti izjavi ponavljanje praznih in puhlih, že več mesecev starih fraz, da bi delali propagando in da bi svetovna javnost pozabila na odgovornost Velike Britanije za poostreitev položaja. Chamberlain in Halifax nista pokazala nobenega razumevanja za nemške pravice in sta s svojim pomanjkanjem tega razumevanja dala poguma Poljski, da vztraja pri svojem izdajalstvu in nespravljivem stališču nasproti Nemčiji. I. Chamberlain in Halifax nadaljujeta torej vlogo, ki sta jo igrala ves čas nemško-poljske napetosti in ki ji gre krivda za sedanji položaj. Halifax in Chamberlain sta šla celo tako daleč, da dvomit o točnosti nemških informacij o poljskem terorju, kar naj očitno služi za potuho poljskemu nasilju. London naj ve, da Nemci na Poljskem zatirajo na naj-

ljena po sklenitvi pogodbe med Nemčijo in Rusijo, in sicer že s tem, da si je Nemčija zagotovila nevtralnost Rusije v primeru spopada med Poljsko in Nemčijo. Več mesecev je francoski tisk razlagal svojimi čitalcem, da brez ruske pomoči Francija in Anglija ne moreta učinkovito pomagati Poljski. Še vedno pa v Franciji upajo, da Rusija ne bo omogočila s nenapadnim paktom svetovne vojne, temveč jo bo skušala preprečiti. Izjava Rusov, da nenapadna pogodba s katerokoli državo ni pomoč napadalcu, je skoraj edina resna bilka, ki opravičuje še kolikor toliko optimistično presojanje položaja in upanje, da je še mogoče preprečiti drugo svetovno vojno.

Priloge v Angliji

London, 24. avgusta. c. V Londonu in okolici so bili danes rekvirirani avtobusi na nekaterih manj frekventiranih progah. Vsi londonski policisti so bili pozvani z dopustom in so vsi nadaljnji dopusti ukinjeni. Razen dveh so bili danes zaprti vsi londonski muzeji, ker spravljajo vse umetnine in dragocenosti na varno.

Več angleških rednih potniških parnikov, ki bi morali odpluti preko Sredozemskega morja, je bilo zadržanih v angleških pristaniščih, deloma so bili usmerjena preko Atlantskega oceana.

Newcastelski brodolastniki so odpovedali odhod več ladij v nemška in baltiška pristanišča. Gre za varnostni ukrep, podoben lanskim septembrskim ukrepom.

Proučevanje vojnih ukrepov v Ameriki

Washington, 24. avgusta. AA. (Havas). Svet za pripravljanje vojnih sredstev se je zbral danes, da bi proučil ukrepe, ki jih je treba izdati za primer, da bi Zedinjene države stopile v vojno. Posebej so razpravljali vprašanje mobilizacije oboroženih sil ter njihove preskrbo s potrebnim materialom. Za primer mobilizacije je določen zakon o splošni vojaški dolžnosti. Med tem časom bo takoj mobilizirana nacionalna garda, ki šteje 400.000 ljudi, ter mornarica ki šteje 130.000 ljudi. Ministrstvo za vojsko ter ministrstvo za mornarico bosta morali zbrati v 30 dneh 300.000 prostovolcev, v roku nadaljnjih 60 dni pa še 500.000. Če bi bil zakon o vojaški obveznosti v Zedinjenih državah izglasovan, potem bi imela država v teku štirih mesecev vojsko 1.250.000 ljudi pod orožjem.

Angleži in Američani zapuščajo Nemčijo

London, 24. avgusta. c. Davi so angleški konzuli v Nemčiji dali nalog vsem angleškim državljanom, naj takoj zapustijo Nemčijo.

Washington, 24. avgusta. AA. Na sestanku s častniki je pomočnik zunanjega ministra Wallis izjavil, da zunanje ministrstvo svetuje ameriškim državljanom, naj za zdaj ne potujejo v Evropo. Mnogi Američani ki so se mudili v Evropi na počitnicah, se že vračajo domov. Parnik »Normandie« je odplaval več ko 100 ameriških državljanov v New York.

DANES ZVEČER

povohajte svojo pasduho, svoje nogavice in čevlje, zlasti, ako Vas pečejo noge. Nepriten duha po potu udari v nos Vam in drugim. JUTRI kupite v lekarni ali v drogeriji Sanopod v originalnem zavitku, ga porabite točno po navodilu in naslednji dan zopet povohajte! Nič slabega duha, noge zdrave, hoja lahka, čevlji čisti, nogavice cele! Tak trazen učinek je samo, če uporabljate brezkonkurenčni originalni Sanopod, kateremu druga sredstva niso enaka.

Borzna poročila.

Cari, 25. avgusta. Beograd 10. Pariz nejasno, London 20.785, New York 444. Bruselj 75.25, Milan 23.325, Amsterdam 238.75, Berlin 177, Praga nejasno, Varšava 8.35, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

Dr. Miroslav Lukan

Ljubljana, 25. avgusta

V sredo zvečer je na svojem stanovanju Pred škofijo št. 15 umrl dr. Miroslav Lukan, veliki župan v pokouju. Pokojnik se je rodil 1.1875 v St. Vidu na Dolenjskem kot sin zdravnikarja. Po končani gimnaziji je absolviriral pravne študije na Dunaju in v Gradcu, nato pa se je posvetil politično-upravnim službam pri deželni vladi, med svetovno vojno pa je bil komisar v Bosni in v Srbiji. L. 1916 je bil občinski gerent v Postojni. Ob prevratu ga je narodna vlada imenovala za gerenta v Celju, nato pa je bil poverjenik za agrarno reformo in naslednji agrarni direktor v Ljubljani. L. 1923 je bil imenovan za velikega župana v Ljubljani. Na tem mestu je ostal pol leta, nato pa je zopet prevzel položaj šefa za agrarne operacije. L. 1935 je bil upokojen. Pokojnik je bil član bivše narodne radikalne stranke in tudi član mestnega občinskega sveta. Na poslopju Mestne hranilnice, kjer je bil član upravnega sveta, je včeraj zaplapolala črna zastava.

Pokojni dr. Lukan je užival v naši javnosti splošno simpatijo. Za njim žalujemo vdova ga. Hilda iz ugledne Bleiweis-Trsteniške rodbine, sin dr. Mitja in hčerka ga. Stana poročena Mušič.

K večernu počitku ga položijo danes ob 16. Pogreb bo izpred hiše žalosti Pred škofijo št. 15.

Vrlemu in uglednemu možu blag spomin, prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

Japonska misli na premirje?

Sedanja vlada bo podala ostavko

TOKIO, 25. avgusta. AA. Havas: V dobro poučenih krogih mislijo, da je po sklenitvi nemško-sovjetskega pakta odstop vojnega ministra generala Itagakeja tako rekoč neizogibna, ker vidi v takojšnjih krogih v omenjenem paktu resen udarec za protikominterni pakt. Vprašanje je, ali bo odstop vojnega ministra potegnil za seboj vse vlado. O tem se še nič ne ve, vendar mislijo v političnih krogih, da gre za razvoj dogodkov v tej smeri.

LONDON, 25. avgusta. AA. Reuter: Iz Pekinga poročajo, da tamkaj mnogo

govore o možnosti sklenitve miru na Daljnem vzhodu. Izjavljajo sicer, da to ni neposredna posledica evropskih dogodkov, toda neizpodbitno je, da je te glasove in njihovo širjenje podpiral podpis nemško-sovjetskega pakta. Mislijo, da skupina mlajših japonskih oficirjev počasi izgublja svoj vpliv.

TOKIO, 25. avgusta. AA. DNB: List »Kokumin Shimbun« piše, da je Molotov predlagal japonskemu poslaniku v Moskvi Togu miroljubno ureditev vseh spornih vprašanj, ki obstoje med Japonsko in Sovjetsko Rusijo.

Madžarska mora ostati nevtralna

Budimpešta, 25. avg. AA. Havas. Dolžnost Madžarske v vojni, ki bi mogla nastati, med prijateljskimi ji državama Nemčijo in Poljsko je v tem, da ostane nevtralna — piše »Esti Kurir«. Liberalni list meni, da je potrebno ponoviti to naravno resnico zaradi namere strelastih križev, ki so jo objavili v svojem listu, da bodo defilirali pred italijanskim in nemškim poslanstvom v proslavitve podpisa nemško-sovjetskega pakta. Proti tej ideji, piše list, morajo vsi resni elementi protestirati.

Nemški proglas Čehom

Praga, 24. avgusta. e. Vlada češkoslovaškega protektorata je izdala danes naslednji proglas na narod:

»Vsemu prebivalstvu! Povešan s usodo nemškega naroda, doživlja naš narod čas, poln razgibanosti in groze, ki zahtevajo od vseh državljanov popolno disciplino. Potrebno je, da se vsi sloji našega naroda zavežemo, da je v teh trenutkih potrebno do skrajnosti izpolniti dolžnost, ki jo si omenjena naroda služi v tem, na katerem nam nakazuje služba in mesto, na katerem nam nalaga na kateremkoli področju našega javnega življenja pa naj gre za delavce, kmete, obrtnike, svobodne poklice, nastavitelje v zasebnih ali javnih uradih. Sklenimo zmed nas je dolžan storiti vse, kar je v njegovi moči za neprekinjeno in polno delo. Vsi državljani se morajo zavedati, da bi s namerno površnostjo, lenotom ali slabo namerno zavajanjem, ki bi ogrožalo našo skupno usodo.«

svojih dolžnosti delali proti interesu češkoslovaškega protektorata in s tem tudi proti interesom velikomemškega rajha, katerega del je tudi protektorat. Vlada protektorata pošilja istočasno vsem podrejenim oblastem navodila in poziva zato tudi vse državljane, da vestno izpolnijo svoje dolžnosti in da nihče z neprimisljenimi dejanji ne oskuduje svojih osebnih interesov, interesov svojih soderžavljanih in interesov vsega naroda.«

Povratek bolgarskih parlamentarcev iz Moskve

Sofija, 25. avgusta. e. 22 bolgarskih parlamentarcev, ki so bili na povabilo ruske vlade na obisku v Moskvi, se je včeraj vrnilo v Sofijo. Izražajo se zelo pozitivno o prisrčnem sprejemu, ki so ga bili deležni v Rusiji.

Avstralija - Jugoslavija 1 : 1

Puncec je premagal neslužbenega svetovnega prvaka Bromwicha

Boston, 25. avgusta

Snoči se je začel medcelinski finale teniškega tekmovanja za Davisov pokal med evropskim prvakom Jugoslavijo in zmagačevcem v ameriškem pasu Avstralijo. Prvi dan sta v stiski nastopila za Avstralijo Bromwich in Quist, za Jugoslavijo pa Puncec in Mitic. Prve točke za Avstralijo je dobil Quist, ki je v prvem setu gladko premagal Mitica. V nadaljevanju se je razvila ožena borba, končna pa je vendarle zmaga izkušeni Avstralci v treh setih. 6:4, 6:3, 6:2.

dila je druga igra v singlu med evropskim in jugoslovenskim prvakom Puncecem in trenutno najboljšim amaterskim igralcem na svetu, Avtralcem Bromwichom. Srečanje je poteklo senzacionalno. Puncec je v odlični igri porazil Avtralca v štirih setih in je tako stanje dvojboja med Avstralijo in Jugoslavijo po prvem dnevu 1:1.

Rezultati obeh singlov so naslednji: Quist-Mitic 6:0, 6:4, 6:3. Puncec-Bromwich 6:2, 3:6, 6:0, 6:2.

DNEVNE VESTI

— Velike slave za proslavo kraljevega rojstnega dne v Beogradu. Iz mnogih večjih krajev v državi prihajajo vesti o velikih pripravah za posebno slovesno praznovanje letošnjega kraljevskega rojstnega dne. Posebno slovesno bodo praznovali kraljev rojstni dan v Beogradu. V ta namen je bil sestavljen poseben odbor, ki se je sestel v sredo zvečer. Spored proslave je zelo lep in bogat. Posebno lepa bo slovesna razsvetljava mesta in ognjemet ter iluminacija stolov in ladij na Dunavu s svetlobo rojstnim dnem.

— **Dopust za učence slavističnega kongresa.** Na prošnjo izvršnega odbora III. mednarodnega slavističnega kongresa, ki bo letos v Beogradu, je trgovinski minister odobril učiteljem filologom srednjih šol, ki spadajo pod to ministrstvo, dopust od 18. do 25. septembra, ki jim bo omogočil udeležbo na kongresu.

— **Konferenca centralne industrijske korporacije** bo letos 2. septembra na Bledu. Na dnevnem redu bodo referat Kurčina »Pogled na državo v gospodarstvu«, referat dr. Gregorčiča »O težavah in željah industrije v pogledu carinskega stopanja« in končno slučajnosti.

— **Otvoritev nove poštne pošte Veržej.** S 1. septembrom bo prišla poslovalni nova državna pošta Veržej. V okolici te pošte bodo spadali kraji Veržej, Banovci, Bunčani in Grčica iz okolice pošte Krizevci pri Ljutomeru in Gornje in Spodnje Krapje iz okolice pošte Ljutomer. Po vseh teh krajih se bo dostavljala pošta vsak dan razen ob nedeljah in državnih praznikih.

— **Letošnja hmeljska letina.** Pridelek hmelja v Sloveniji vseeno ne bo tako dober, kakor so nekateri pričakovali. Na pešeni zemlji je napravila precej škodo suša, po nekaterih krajih pa je hmelj znatno poškodovana tudi toča, tako kakovost prideleka je zelo dolga. Računajo, da bo letošnjega prideleka okrog 18.000 met. stov. V Vojvodini pa bodo pridelali okrog 8000 met. stov. ali okrog 20% manj kakor lani.

— **Turški promet v Hrvatskem Primorju** letos za tretjino boljši kakor lani. Po statistiki o tujem prometu v Hrvatskem Primorju v prvem polletju je bilo 33.994 gostov, a lani v isti dobi 25.725. Nočnin je bilo letos 181.819, lani pa 124.620. Letos je bilo torej 8419 gostov več ali 33%, nočnin pa celo 57.199 več ali 46%. Po narodnosti je bilo največ Nemcev, 21.761. Medtem ko jih je bilo lani samo 10.519. Letos je bilo torej Nemcev 109% več kakor lani. Čehov je po obiskoval Hrvatsko Primorje samo 258, medtem ko jih je bilo lani 1773.

— **Tudi v Dubrovniku primanjkuje vode.** Časopisje je letos obširno poročalo o velikih težavah, ki so nastale v najhujši vročini zaradi pomanjkanja vode v Beogradu. Vode pa je primanjkovalo tudi v Dubrovniku, v našem največjem obmorskem letovišču. Pomanjkanje vode je še vedno občutno. Vzrok, da nimajo dovolj vode v Dubrovniku, je treba iskati v starih, pokvarjenih glavnih vodovodnih cevih. Izguba znaša od rezervarja do mesta po pokvarjenih cevih okrog 50%, precej več, če pa se izgubi še v mestu samem. Ta primer kaže, kako primitivne razmere vladajo v nekaterih naših krajih, ki so sicer na glasu kot znamenita letovišča.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

UPOR V MAROKU
Napeta drama o tihotapljenju orožja v francoskih kolonijah.

— **Tatovi povzročili železniško nesrečo.** Včeraj okrog 11. se je pripetila precej huda železniška nesreča na progi Zagreb-Borovnjak pri Maksimiru. Iztrili je tovorni vlak in le srečnemu naključju je treba pripisati, da nesreča ni zahtevala tudi človeških žrtev. Škoda je zelo velika, kar sta dva tovorna vagona popolnoma razbita in ker je bila proga razrušena ter pretrgana. Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker so se v tovorni vlak vtihotali tatovi in so med vožnjo metali iz vagonov razno železniško opremo, da bi jo pozneje odnesli s proge. Po nerodnosti je pa padla neka traverza na sam železniški tir in je zaradi tega skočil vlak s tira. Med tatovi se je udeleževal znani železniški vlomilec Tepeš. Čeprav je policija takoj prihitela na mesto nesreče, ni mogla več prijeti tatov, ki so medtem že izginili. Škoda je okrog pol milijona dinarjev.

— **Leteča lekarna prispela iz Nemčije v Jugoslavijo.** Včeraj je pristalo v Zagrebu trimotorno letalo »JUJ-Bayer«. Z letalom so pripeljali razna zdravila za malarične bolnike v naši državi. Leteča Bayerjeva lekarna je že prejšnje čase raznašala zdravila po naši državi. Ker je letos povpraševanje po zdravilih proti malariji posebno veliko, jih je zadnje čase zopet začelo primanjkovati in če bi jih poslali s vlakom, bi bilo treba preveč dolgo čakati nanje. Zato so jih odpotali zopet z letalom. Z njimi so zalozili Zagreb, nakar je letalo odletelo še v Beograd, da zalozijo še beograjske lekarnе z zdravili.

— **Državna tovarna sladkornja v Čupriji** bo letos pridelala nad 10.000 vagonov sladkorne pese. Čuprijska sladkorna tovarna je že začela pregledovati letošnji pridelek sladkorne pese. Letos bo tudi ta tovarna pridelala znatno več sladkorne pese kakor lani. Kmetje, ki vozijo peso naravnost v tovarno, dobivajo 4.50 din več za 100 kg. kakor bi sicer.

— **Tri gobavec iščejo, ki so pobegnili iz sarajevskega zavoda.** Iz sarajevskega zavoda za gobavec so pred dnevi pobegnili trije gobavec in sicer Josip Maksimović, Jako Koljenić, oba iz banjalukškega okraja in Jure Zeba iz okolice Kotorvarosa. Ti begunci so oblojeli na gobavosti pred letom in so jih oblasti poslale v leprozni zavod v Sarajevo. Bolniki so se baje vrnili v svoje domače kraje, kjer se skrivajo. Čudno je vsekakor, da jim je bilo mogoče pobegniti iz zavoda. Samo po sebi je umevno, da so gobavci velika nevarnost za druge zdrave ljudi in da ima lahko bez teh bolnikov še hude posledice.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno vreme z manjšimi padavinami. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 32, v Beogradu 29, v Zagrebu, Sarajevu in Kumboru 28, v Mariboru in Dubrovniku 27, v Ljubljani 26,4, na Rabu 26 in na Visu 25 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,9, temperatura je znašala 18 stopinj.

— **Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor Kolombo«** — s pravico javnosti — Ljubljana. Domobranska cesta št. 15 se vsi dnevo dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pisarno ali osebno. Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva in ima pravico javnosti (veljavnost izpiseval, rodbinski doklade, železniške karte) Solina zmrna. Zahtevajte prospekt!

Iz Ljubljane

— **Iz Ogletovega ulica** ob Tavčarjeve do Trdinove ulice zaradi površinske obdelave cestnice od 25. t. m. dalje zaprta za vozi promet kakih 10 dni. To cestniso bo mestni tehnični oddelek utrldil zopet na nov način in sicer s polpenetracijo cestnisa. Tolečni kamen zvaljajo in pobirajo z bitumenom, pozneje pa to plast posujejo še s ostrim peskom in cestniso zvaljajo. Ta površinska obdelava je prav solidna in traja tudi po 3 do 5 let, pri samem avtomobilskem prometu pa vzdrži tudi še dajš dobo. Ta način površinske obdelave cestnise je cenejši od zadnjic opisane načina »chelmace« in znatno trajnejši od že znanega sprameksiranja.

— **Iz Pozor!** Skoro vsakemu je najbrže znano, da goji šišenski Sokol že nad leto dni zanimivo igró — koškanje. Na pogled je igra lahka in se po mnenju gledalca z lahkoto vrže žogo v koš. Da pa ta stvar ni tako enostavna, se bo lahko vsakdo sam prepričal v nedeljo, ko bo privedlo društvo za zgradbo Sokolskega doma tradicionalno Komarjevo veselico. Prireditev bo na telovadščini in v vseh prostorih Sokolskega doma v šiški. Poleg vojaške godbe na telovadščini bo igral v plesni dvorani tudi priznani vojaški jazz.

Restavracija »Slon«

nudi svojim gostom najboljše hrano in pijačo. — Vsak petek sveže morske ribe.

— **Iz Občni zbor kluba neodvisnih umetnikov** bo 26. t. m. ob pol 21. v restavraciji Košak.

— **Iz Ljubljanske občinske davčne ur** pristojbine, plačilne za II. četrtletje proračunskega leta 1939-40. Lastnike in upravitelje hiš opozarjamo, da so dospeli občinske hišne davščine (vodarina, gostiščina, kanalska pristojbina za II. četrtletje sedanjega proračunskega leta najpозnejše do 15. avgusta t. l. v plačilo. Nadajle opozarjamo lastnike vozil, ki se zavezujejo ljubljanski občinski davščini na vozila, da je ta občinska davščina za drugo četrtletje tega proračunskega leta dospela v plačilo že 15. julija t. l. Mestno poglavarstvo vabi zato vse prizadete davčne zavezance, naj poravnajo svoje obveznosti čim prej, najpозnejše pa do 31. avgusta, ker bo moralo mestno poglavarstvo po tem roku prisilno izterjati davčne zaostanke in pri tem zaračunati zamudnikovo 6%, zamudne obresti in opominjalne ter rubežne stroške.

— **Iz Ljubljanskega doma potrebuje** v novi sezoni večje število statistik. Gospodje in gospe, ki imajo veselje do tega dela, naj se zgledajo v nedeljo 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel z njimi razgovor višji režiser prof. Osiip Best.

Modni atelje »VERA«

tel. 24-63

ZOPET REDNO DELA.

— **Iz Za mestne reveže** so darovali: g. I. Pelic, trgovca s južnim sadjem in zelenjavo v Lingarjevi ul., 20 kg grah v stroju in 18 kg paradiznikov za staro cukrarno; trgovina Lovro Demšar, Sv. Petra c. 4, 30 parov dolgih modrih nogavic, 24 parov modrih nogavic, 18 parov otroških nogavic in 24 komadov črnih majic; g. mg. ph. Rihard Sušnik, lekarnar na Marijinem trgu, 300 din namestno venca na krsto pokojnega velikega župana v p. dr. Miroslava Lukana in v isti namen g. Anton Spende, Praškaova ul. 15, 100 din. V znamenje obeh zadnjih daril je mestna vrtnarja položila na krsto dva preprosta venca s travo in v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Iz Celja

— **c Bredposelost.** Na tukajšnji borzi dela so zabeležili 20. t. m. 345 brezposelnih napram 300, ki jih je bilo 10. t. m. torej porast za 43. Delo dobijo sedaj: 2 hišpca, 1 majer, 1 krojač, 1 pek in dva misarja ter več dekel, kuharic in služkinj ter po ena sobarica, vzgojiteljica, natakarica in gospodinja.

— **c Možirski študentje** bodo priredili v nedeljo 27. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma v Mozirju komedijo »Maturac« v režiji g. Milana Ženiška. Med odmorji bo pel domači pevski zbor. Okoličani vabjeni.

— **c Vse mogoče govorice** se širijo poslednje dneve v zvezi z najpозnejšimi svetovnimi dogodki. Tudi v Celju so na delu razni ljudje, ki s posebnim užitkom in zadovoljenjem raznašajo vse mogoče govorice. Ker je radi nasadej takim vestem, je razumljivo, da se nekaterih posloja nemir, vendar pa velika večina prosaja sedanjih napeti položaj mirno, ker se je vzvela v razne preobrate in pretresanje zadnjih časov. Dobro bi pa bilo paziti na dotične, ki s strjenjem raznih nerazumljivih vesti hočejo ustvarjati nemir med prebivalstvom ter jih prijaviti oblastem.

— **c Prva prvenstvena tekma** v letošnji sezoni bo v nedeljo ob 17. pri Šiški kleti, kjer se bosta srečala stara lokalna rivala Celje in Atletiki. To srečanje je vsekakor nekaj več nogometne sezone in se zdi, da nedeljsko srečanje ne bo drugače.

Iz Trbovelj

— **Seja občinskega odbora** v petek 1. septembra bo ob 16. seja tuk. občinskega odbora, na kateri bodo sklepali tudi o pravilniku za tržne dneve v Trbovljah, o sprejemu novega občinskega stražnika, o raznih prošnjah in drugem.

— **Epidemija črvene bolezni** se je pojavila v Trbovljah. Občinska uprava opozarja prebivalstvo, da je treba vsak sumljiv pojav takoj javiti pristojnemu zdrav-

DANES PREMIERA! Jean Pierre Aumont, Charles Vanel in Maria Labarr v krasnem francoskem filmu
KINO UNION
Tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

S. O. S. SAHARA
Pustkava s svojo monotonošjo ustvarja globoka prijateljstva, mnogi iščejo v njej pozabljenje svojih razočaranj, drugi pa pustolovščino in ljubezen

PREMIERA TARZAN - JUNAK
v KINUMATICI
Tel. 21-24
ob 16., 19. in 21. uri!

v novih pustolovščinah. — Borba na življenje in smrt. Se nevidni junaki boji legendarnega junaka Tarzana.

Ali je uvedba motornih vlakov potrebna

Za povečanje donosnosti potniškega prometa bi bila potrebna nabava novih lahkih lokomotiv in vagonov

Ljubljana, 23. avgusta

Zahteva po uvedbi motornih vlakov na slovenskih železnica ni nova. Znano je, da so tudi že preizkušali motorne vozove na železnicih v ljubljanski okolici. Medtem so v drugih pokrajinah države že začeli uvajati motorne vlake in posebno je znana prog, kjer vozijo motorni vlaki, med Beogradom, Sarajevom in Jadranom. Z uvedbo motornih vlakov na tej progi se je predvsem zelo skrajšal vozni čas in vožnja je tudi mnogo udobnejša. V načrtu je tudi uvedba motornih vlakov na drugih progah, vendar ne v Sloveniji.

Vprašanje motorizacije železnice presoja železniška uprava predvsem z gospodarskega stališča. Nedvomno bo javnost za, nimalo, kaj sodijo o vprašanju uvedbe motornih vlakov povsem stvarno ter nepristransko železniški strokovnjaki. Zanimivo je mnenje železniških uradnikov v brošuri »Gorenjske proge«.

V tej brošuri je naglašeno v poglavju o racionalizaciji in modernizaciji potniškega prometa, da struktura sedanjega potniškega prometa zahteva gost, hiter cenen, udoben in varen obrat potniških vlakov, a pri vsem tem železniška uprava ne sme nikdar prezreti gospodarnosti obratovanja. Stremeti morajo sicer za napredkom, toda ta stremeljenja ne smejo nikdar vplivati negativno na donosnost.

Zasedenost garnitur na gorenjskih progah znaša le okrog 46% in zato so izdatki približno 3,5 milijona din večji na leto. Če bi garniture bile zasedene do 75%, kar bi se dalo doseči, bi ta večji izdatek odpadel. Vprašanje je, kako bi naj dosegli večjo zasedenost garnitur. Z izjemo letoviškega prometa je potniški promet na vseh gorenjskih progah le lokalnega značaja ter je vezan na posamezna središča, predvsem na Ljubljano. Skofjo Loko, Kranj in Jesenice. Mnogi redni potnikov se vozi le na krajše razdalje dan za dnem in zahteva je, da se prepelje ceno in varno in da vozi dovolj vlakov, ki se ustavljajo na pogostih postajah. Ti potniki ne zahtevajo posebne udobnosti, ki je tudi ne morejo plačati, kakor tudi ne posebno velike hitrosti vlakov. Potniški vagoni pri nas so v resnici zastareli in neprimerani tudi za potniški promet lokalnega značaja. Ti vagoni imajo po okrog 300 kg mrtve teže zaradi sedežev, kar je mnogo, ker nimajo stojišče. Pri na-

vadnem potniškem vagonu ki tehta 14,4 tone in ima 48 sedežev, odpade na potnika okrog 300 kg mrtve teže. Pri vagonu pa, ki bi tehta le 11 ton in bi imel 24 sedežev ter 48 stojišč, bi odpadlo na potnika le 150 kg mrtve teže. Če bi bil vlakovni promet dovolj gost in časovno pravilno razdeljen, bi se z dodelitvijo primerne števila novih ali predelanih lahkih vagonov zasedenost garnitur povečala na povprečno 75%. Za prevoz lažjih garnitur bi seveda lahko uporabljali tudi lažje lokomotive.

Za povečanje donosnosti potniškega prometa bi bilo potrebno le nabavi nove lahke lokomotive in vagona. S primerno reformo potniške tarife bi pa lahko privabili še nove potnike. Te investicije upravičuje visoka aktivnost gorenjskih prog.

Ali naj uvedejo namestu lahkih lokomotiv motorne vozove? Odločitev zavisi od rentabilnega računa. Izboljšanje potniškega prometa pri nas z motornimi vlaki pa ni mogoče, kakor nekateri mislijo; lahke moderne parne lokomotive in lahki vagoni lahko v vsakem pogledu nadomestijo motorne vlake in so za naše razmere tudi mnogo cenejši ter priporočljivejši. Lokomotiva na parni pogon z dvema lahkima vagonoma, skupno s to sedeži velja le 1.400.000 din pri amortizacijski dobi 30 let. Nakupna cena za vlakovno garnituro na motorni pogon pa znaša 2.500.000 din pri amortizacijski dobi največ 10 let. Motorni vlaki so torej mnogo dražji. Proti uvedbi motornih vlakov pa govorijo tudi narodno gospodarski razlogi in ne v zadnji vrsti strateški. Mnogo priporočljivejše je, da uporabljamo domača pogonska sredstva in da nam ni treba uvažati pojnonskih snovi iz inozemstva. Narodno gospodarska zahteva je, da uporabljamo predvsem domači premog ter da zaposlujemo domače delavstvo, a ne, da uvažamo nafto.

Vožnja z motornimi vlaki bi bila dražja, kar pomeni, da bi ti vlaki ne mogli služiti pretežni večini potnikov v našem lokalnem prometu. Uvedba motornih vlakov na gorenjskih progah je torej nepotrebna in nekoristna iz gospodarskih in prometnih razlogov glede na strukturo našega potniškega prometa. Motorni vlaki bi bili morda potrebni le za tujsko-prometne namene na naših železnica za vožnjo v večjih razdaljah.

ŠAH

Nacionalni šahovski turnir

Drugo kolo finalnega turnirja je prineslo izredno razburjive partije. Prva sta končala Jerman in prof. Gabrovšek. V španski partiji je Jerman 3. rtoval kmeta, Gabrovšek pa žrtve ni sprejel in je zaradi tega zašel v slabši položaj. Jerman ni nadaljeval najbolje, kar je črni takoj izkoristil in položaj izenačil. Ko je nato bel popustil, je Gabrovšek zmagal.

Rabar in Rajković sta igrala Grünfeldovo obrambo. Rajković ni znal izbrati boljše pozicije in je nasprotniku celo omogočil, da je dobil nevarnega prostega kmeta. Rabar je v časovni stiski hotel forsirano zmagati, a je spregledal figuro in se je vdal.

Enaka otvoritev je bila tudi v partiji med Šubaričem in Šiško. Ljubljancin je že od vsega začetka zašel v stisnjen položaj, ki se iz njega ni mogel rešiti. Šubarič je bežal celo točko, šiška pa že drugi zaporedni poraz.

Gligorič je v španski partiji nasproti Šorliju izvrstno igral otvoritev. Zgradil si je dobljeno pozicijo, a je pri tem porabil za premišljanje toliko časa, da je zašel v hudo časovno stisko. Šorli je dobil figuro za dva kmeta in bi lahko zmagal, je pa zaradi slabega nadaljevanja dovolil nasprotniku remi.

Stanje po II. kolu: Rajković 2, prof. Gabrovšek in Gligorič 1 in pol, Rabar, Šorli in Šubarič 1, Jerman in šiška 0.

Šolstvo

Na II. drž. mešani meščanski šoli v Zg. šiški bodo popravni izpiti 30. in 31. avgusta. — Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra. Učenci naj se ravnaajo točno po navodilih v zadnjem izvestju oz. na šolski oglasni deski. — Otvoritvena božja služba bo 9. septembra ob 8. zjutraj v šolski kapeli, redni poki pa se bo pričel 11. septembra. Pri nabavi šolskih knjig bodite previdni. Velja seznam, veljaven od 22. avgusta t. l. dalje. Namestu dosedanje citanke za I. in II. razred je vpeljana s. daj knjiga: L. Rothman — R. Wagner, Naša beseda. Ne kupujte knjig starih izdaj, da ne bo nepotrebnih stroškov.

Iz Maribora

— Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne v Mariboru. Tudi letos bodo mariborska sokolska društva in župna uprava kar najbolesneje proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Proslava bo 6. septembra t. l. dopoldne. Članstvo in naradnijski se zbore na letnem telovadšču Sokola Maribor I., od koder odkoraka skozi mesto v Sokolski dom matičnega Sokola, kjer se bo vršila slovesnost. Točen čas proslave bo še pravčasno objavljen. Opozorjamo brate in sestre, da pripravijo svoje slovesnostne kroje. Zdravo!

— V Hričah v nedeljo 27. t. m. bo priredilo ob 18. h. h. h. sokolsko društvo svoj javni telovadni nastop na letnem telovadšču. Tudi mariborsko sokolsko in nacionalno občinstvo pojde na prireditev h. h. h. Sokolov, ki zmagajo, da je podprmo.

— **Podprmo šentiljske Sokole.** V nočjo 3. septembra bo na letnem telovadšču ob 14. javni telovadni nastop, ki se ga bo udeležilo mariborsko pa tudi ostalo obmejno sokolstvo. Podprmo idealne, požrtvovalne šentiljske Sokole in posetimo njihovo prireditev v čim večjem številu.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoči teden Albaneževa lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi in Križova lekarna pri Marji pomagata na Aleksandrovi 1.

— **Jutri zaključek pedagoškega tečaja.** Včeraj sta predavala z lepim uspehom v okviru V. pedagoškega počitniškega tečaja D. Glinskova o izbranih poglavjih iz sodobnega slovniškega pouka, A. Zerjav pa o spisu v sodobni ljudski šoli. Danes bodo predavanja V. Čopiča o vlogi učitelja pri zboljanju domače vzgoje, E. Vranca o problematiki učnega načrta za ljudske šole, F. Kontlerja pa o tem, kakšni naj bodo podrobni učni načrti. Jutri v soboto bo zaključen lepo uspeši letošnji počitniški pedagoški tečaj s predavanjem prof. Šišliha o skupinskem delu v šolskem pouku ter V. Majhna o tistem delu uencev.

— **Sušenje sadja** je važna panoga našega sadjarstva, ki prinaša našemu gospodarstvu lepe dohodke. To uvidevajo tudi napredni, sadjarski krogi in oblasti. Pri čeli bodo graditi nove sušilnice, ki bodo potrebovale strokovne upravnike. Za to bo v tukajšnji banovinski sadjarski in vinarski šoli dvodnevni tečaj za sušenje sadja, namenjen izobražbi bodočih upravnikov sušilnic. Tečaj bo 11. in 12. septembra. Prijave je nasloviti na ravnateljevstvo omenjene šole.

— **Poreka.** V tukajšnji magdalenski cerkvi sta se poročila g. d. Cveta Pivkova, najmlajša hčerka pokojnega dr. Ljudevita Pivka, učitelja v Dalmaciji, in g. Miroslav Žet, asistent oceanografskega inštituta v Splitu. Idealnemu sokolskemu paru obilo sreče!

— **Smrtina nesreča** Mariborčana v Nemčiji. Pri Neunkirchenju je padel z drvečega vlaka 41letni mizar Edvard Rebernik iz Maribora, ki je podlegel poškodbam in umrl.

— **Tatovi v jesuškem samostanu.** Ponoči sta se spizila mlajša moška v vrt jesuškega samostana ob Masarykovi cesti ter obrala silve v vrednosti nad 200 din. Policija je oba aretirala. Sta to 18letni Ivan G. in 19letni Franc D. ki sta pri zaslišanju dejala, da sta brezposelna in da sta se hotela s silami nasititi.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 25. avgusta katoličani: Ludovik

DANESNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Tarzan — junak
Kino Union: SOS Sahara
Kino Sloga: Upor v Maroku
Kino šiška: Zaprt

DESERNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Karal, Gosposvetska cesta 4, Bohinec 66, Cesta 29. oktobra 31.

Skrivnostni Mannheim

Polom ene izmed najstarejših evropskih bank

Polom znanega denarnega zavoda Mendelssohn in drug, ki je sledil po nenadni smrti lastnika Fritza Mannheimera, dobi mnogo večji obseg, kakor se je v začetku zdelo. V začetku so računali, da so skupne izgube zavoda sicer zelo velike, a zdaj se je izkazalo, da so še mnogo večje. Obveznosti Mendelssohnove banke so posebno velike, ne le proti nizozemskim denarnim zavodom, temveč proti švicarskim, francoskim, belgijskim, švedskim, kanadskim in ameriškim. Še vedno računajo, koliko znaša aktivna banka, vendar doslej še niso mogli oceniti njene višine. Približna vsota obveznosti banke znaša 300 milijonov nizozemskih guilderjev in po dotedajšnjih ugotovitvah je treba bančno izgubo računati na najmanj 80 milijonov nizozemskih guilderjev, to je okrog 1.900 milijon

nov dinarjev. Po poročilih nekaterih nizozemskih listov je Mannheim spekuliral predvsem proti nizozemskim guilderjem in belgijskemu franku. Njegove spekulacije so omajale tudi tečaj nekaterih tujih valut. Po trditvah angleškega lista »Sunday Express« je Mannheim spekuliral z dolarjem proti franku in z nizozemskimi guilderji proti funtom sterlingom. Možje Mannheimerevega kova so zelo nevarni svetu, ki pa zve to o njih navadno šele tedaj, ko jih ni več med živimi.

Fritz Mannheim je bil zelo skrivnostni mož. Baje ni bil nikdar v svojem življenju fotografiran in kakšen je bil, lahko sodimo samo po eni ohranjenih slik in sicer po risbi nekega slikarja, ki je Mannheimera narisal skrivaj. Mannheim je baje dejal, ko so ga ob neki priliki vprašali, zakaj se ne pusti fotografirati: »Kaj prav za prav pomeni bankirju velika popularnost? Bankir je samo mož, ki daje kredite. Veljavnost ima torej samo kredit in ta se tudi ne pusti nikdar fotografirati.«

Fritz Mannheim izhaja iz Berlina. Ze zelo mlad se je izselil v Pariz in dobil zaposlenje v podružnici Mendelssohnove banke. Ker je bil zelo podjeten in razumen, je napravil kmalu lepo kariero. Ze ob izbruhu svetovne vojne, ko se je Mannheim vrnil šele kot 24 let star v Nemčijo, da odsluži vojaščino, je užival sloves uglednega gospodarstvenika. Kmalu je postal član važnih vojaških gospodarskih ustanov v Nemčiji in nekateri trdijo, da je treba prav njemu pripisati zaslugi, da je Nemčija vzdržala vojno štiri leta. Ob koncu vojne, ko je bil Mannheim star 28 let, je

vodil že samostojno zelo važno »Vojno kovinsko družbo«. Potem se je vrnil zopet k svojemu prvotnemu poklicu v Mendelssohnovo banko, a ob tej priliki že kot družabnik. Pozneje je ustanovil v Berlinu podružnico banke. S časom je banka prešla popolnoma v njegove roke. Mannheim je imel vedno dober nos in zato se je preselil, še preden so Hitlerjevci prevzeli oblast v Nemčiji, na Nizozemsko. Posrečilo se mu je tudi dobiti nizozemsko državljanstvo.

Povojna leta, ko je bankam posebno cvečela pšenica, so kmalu minila in začele so se pojavljati težave tudi pri Mendelssohnovi banki, ki je bila zlasti prizadeta ob finančnem polomu l. 1929, ko se je začela svetovna kriza. Toda Mannheim se je znal spretno izvežeti iz vseh težav, vendar ne z zdravimi finančnimi metodami. Začel je spekulirati na debelo.

Mannheimer je igral tudi veliko vlogo pri plasiranju obveznic francoskih državnih posojil. Nudil je francoski vladi tako ugodne pogoje, da je kmalu izpodrinil vse svoje konkurente, ki nikakor niso mogli razumeti, kako je mogel pri takšnih poslih še kaj zaslužiti. Mannheim je napravil francoskemu finančnemu ministru marsikatero uslugo in zato ga je minister Paul Reynaud tudi zelo cenil. Reynaud je moral požreti mnogo očitkov zaradi tega, da je Mannheim užival še velik sloves. Značilno je, da se je Mannheimerevega pogreba udeležil tudi minister Reynaud, čeprav zadnje čase marsikdo ni hotel več pokazati, da je bil kdaj v prijateljsstvu z Mannheimerm. Če bi francoska valuta ne bila sedaj tako stabilizirana kakor je, bi bil resno ogrožen tudi frank zaradi poloma Mannheimereve banke.

Mendelssohnova banka je bila eden najstarejših evropskih denarnih zavodov. Ustanovil jo je v 18. stoletju sin nemškega filozofa Moza Mendelssohna. Iz te Mendelssohnove rodbine izhaja tudi znani skladatelj Mendelssohn. Govore, da je bil tudi Mannheim velik ljubitelj umetnosti, pa tudi do filozofije je kazal veliko naklonjenost. Filozofiral je seveda najraje o denarju in spekulacijah.

Ameriška industrija na vojni podlagi

Ameriška vlada se je zdaj odločila, da preuredi svojo industrijo na vojni podlago, posebno v pogledu predelovanja sirovin za potrebe vojne. Odbor, ki je bil poverjen z nalogo, da izvede to preureditev, bo razpravljati tudi o mobilizacijskem načrtu ameriške vojske.

Elektrifikacija podeželja

Trbovlje, 24. avgusta. Dolga leta so trboveljski rudniki prejeli električni tok za obratne potrebe in razsvetljavo iz elektrarne Fale. Ko je nastopila rudarska kriza in se je odjem premoga iz rudnikov močno skril, je nastalo vprašanje, ali bi se ne dala obnoviti in razširiti rudniška elektrarna ob Savi, da bi dajala tok ne le vsem rudnikom v Zasavju, marveč tudi še bližnji in daljni okolici Zasavja in Savinjske doline. Z obnovo in razširitvijo elektrarne so pričeli pred 3 leti. Izvršene so bile ogromne preureditve in prezidave, zlasti pa popolnoma nove notranje opreme z najmodernejšimi stroji, turbinami, kotli itd. V zvezi s tem so bile zgrajene tudi najmodernejšie čistilne naprave in pralnice. V teh čistilnih napravah se ve za odtočno vodo iz separacijskih premo-

bo zajemal premogovni prah in zdrob, ki je doslej z odtočno vodo prihajal v Savo. Ta drobni premog se v tej čistilni napravi zajame, dvigne s posebnimi napravami iz čistilnih bazenov in porabi nato v novi elektrarni.

Nova elektrarna ob Savi ni le velikega gospodarskega pomena za trboveljske rudnike, marveč bo tudi največjega gospodarskega pomena za bližnjo in daljno okolico Zasavja in Savinjske doline. Ze sedaj se gradi iz nove rudniške elektrarne mogoben daljnovod po strmih pobočjih preko Bukove gore, vasi Prapretine in Plesko, preko Ojstrege in Sv. Katarine, Podmeje in Marija Reke tja v Savinjsko dolino. Mogočni železni jambori se dvigajo že na tako zvanem Želbejem hribu nad Trbovljami v višini, kamor je mogla spraviti to ogromno železno ogrodje le današnja najmodernejša transportna tehnika.

Dela se pospešeno nadaljujejo in vse kaže, da hočejo merodajni činitelji še pred zimo dovršiti daljnovod, po katerem bo dobavljen tok v Savinjsko dolino in dalje proti Gorenjski. V novi preurejeni elektrarni dovršujejo številni monterji zadnja dela, medtem ko nova elektrarna že nekaj tednov redno obratuje in oddaja tok ne le trboveljskemu, marveč tudi že sosednim rudnikom, ki so doslej prejemali tok prav tako iz Fale, ki pa bo tok, ki so ga doslej prevzemali trboveljski rudniki, lahko presumerila in oddajala drugim odjemalcem, zlasti ker se kaže, da je večja gospodarska potreba po elektrifikaciji doslej še ne elektrificiranih delov Slov. gor. ptujske okolice in Spodnjega Zasavja.

Povečava in preureditev nove električne centrale ob Savi v Trbovljah je potemtakem ogromnega gospodarskega pomena s stališča elektrifikacije podeželja. Pridobila bo zlasti Savinjska dolina in oni del Gorenjske, ki doslej še ni elektrificiran, pa tudi oni deli Zasavja, kamor doslej še niso segli elektrovodni jambori falskega omrežja.

Ljubljana v jeseni

XII. Gospodinjstva razstava Zveze gospodinjstev na velesejmu v paviljonu »K« bo nudila posebno privlačnost za naše najmlajše. Prirejena bo električna kuhinja s šestimi električnimi rešoji, malimi lončki, ponvicami, v katerih bodo kuhale male deklice v belih predpasnikih in čepčah kot mlade gospodinjce. Kuhanje bo vsak

dan od 10. do 12. in od 17. do 19. Tudi mladi kuharji so se že priglasi. Mlade kuharice in kuharji bodo pogostili svoje sovrstnike. Ta kuharja ne bo nikakoli igračkanje, ampak po visokih principih vzgojiteljice Montessori prirejena prijetna zaposlitev najmlajših, ki naj v posnemanju dela odraslih vzljubijo gospodinstvo, do mačnost in družabnost. Kuhanje in pouk v kuhinjo bo brezplačno ter pod strokovnim nadzorstvom gospodinj in elektroinženjerjev. Sprejemajo se že v naprej prijavljati otroci, ki bi se radi udeležili tega poskusnega kuhanja vsak dan od 16. do 17. Prijave sprejema Zveza gospodinj v Ljubljani, Gradišče 14, kjer se dobe potrjena pojasnila.

V razstavi gob na jesenskem velesejmu od 2. do 11. septembra 1939, ki jo organiza naš preizkušeni goboznanec g. Ante Beg, bodo poleg naravnih primerkov, kar jih bo takrat mogoče dobiti v naših gozdih, razstavljeni tudi prav umetniško izdelani modeli (123 po številu). Nadalje bodo nabita vidno čitljiva navodila in počila: 1. sušenje gob za prodajo in za domačo uporabo; 2. gobji prašek; 3. vlaganje v kis; 4. konzerviranje v slanici; 5. gobji izvleček (ekstrakt); 6. gobe v spodarstvu; 7. ali moremo zanesljivo ločiti strupene gobe od užitnih? 8. Prvi pojavi in prva pomoč pri zastrupljenju z gobami. Vsa ta navodila bodo najbrže tudi tiskana na posameznih letakih ali v priročni knjižici. Znanja ljubljanska trdnjava Sever & Komp. bo priredila poleg razstave gob svojo razstavo o praktičnem izkoriščanju gob (razni vzorci suhih in konzerviranih gob, gobji prašek, gobji ekstrakt, stroj za rezanje gob, pravilna odprema itd.) Obnoja razstava bo vsakek privlačna za vsakega, posebno pa za naše gospodinjce in za šole.

Vlaganje gob v kis. Velika potrata je razrada naših gospodinj, ki vlagajo le drobne gobe, ki so jedva prodle iz zemlje. Najokusnejše in najrednejše so gobe v svojem polnem razvoju, namreč 3 do 5 dni stare. Taka goba zaleže za desetorico nezrelega drobiža. Gobe se morajo najprej prav skrbno osušiti, nato se razrežejo na poljubne kose ali tudi na lističe kakor za sušenje ter jih zavremo v slani vodi (5-10 minut). Vodo odlijemo, a jo tudi lahko porabimo za juho ali prikuho. Prevrete gobe se na rešetki odcedijo, nato pa spravijo v steklene posode s širokim vratom. (Priporočljivo je vzeti za ta namen manjše posode, da se ne začete gobe kmalu porabijo.) Istočasno kuhamo v precej ostrem kislu kakih 10 minut nekaj po-

provih zrn, cinto in čebule ter zdijemo nekoliko razhlajeni kis čez gobe v stekleni posodi. Kis mora gobe popolnoma pokrivati. Po vrhu zalijemo z oljem ali z razstojenim lojem, nakar nakar steklenico dobro zavežemo s pergamentnim papirjem. Na ta način vložene gobe nam služijo vse leto za omake, juhe ali pridodatek k mesu. Za vlaganje so vse užitne gobe, a ne samo gobani.

Konzerviranje gob v slanici. Kakor za vlaganje v kis vržemo pripravljene gobe v vrelo vodo, kjer jih pustimo vreti 5-7 minut. Za kuhanje uporabimo čisto, emajlirano posodo, ker v železni ali cinkasti posodi bi gobe počrnele. Ko gobe kuhamo, ne smemo moleti iz vode, zato je najbolje, da jih pokrijemo s lesenim mrežastim ali preluknjanim pokrovom, ki stalno tišči gobe v kroplje. Prevrete gobe odcedimo, nato jih damo v mrzlo vodo, da se popolnoma ohladijo. Hlajenje je zelo važno, zato je treba mrzlo vodo parkrat izmenjati. S tem dosežemo, da ostanejo gobe trde in bele. Najbolj priporočljivo je, da damo prekuhanane gobe v preluknjano posodo, ki jo postavimo za pol ure pod vodovod ali v tekoči potok. Potem zavremo v drugi posodi primerno količino vode in damo na vsak liter vode 5 dg kuhinjske soli. To vodo, ki se imenuje slanica, moramo dobro ohladiti, potem pa jo vlijemo v posodo nad kuhane gobe toliko časa, da je posoda polna in so gobe s slanico popolnoma pokrite. Ako imamo večjo množino gob, je lahko posoda odsek od olja ali leseni čebriček, za manjše množine pa poljubna steklena posoda s širokim vratom. Za konzerviranje v slanici so uporabne vse užitne gobe, toda za prodajo pridejo v poštev le užitni gobani.

Revmatizem je nadloga starih ljudi, a tudi mladi niso varni pred njim. Zdravimo ga na različne načine: z masiranjem, mazanjem vsakokratnih mazil i. t. d. Največkrat pomaga tudi kopanje v rudniški vodi. Vse to si lahko privoščijo le bogatejši ljudje, manj premožni pa težje. Najboljšo pomoč za male denarje nudi oblačilo iz angorske volne, ki prežene tudi zastarano bolezen. Angorsko volno pridobivamo od angorskih kunccev s česanjem, striženjem ali čupanjem. Najlepša in najtoplejša oblačila so iz angorske volne. Na razstavi malih živali in produktov boste imeli priliko obkudovati in kupovati vsakovrstne izdelke iz angorske volne in preje, lastni izdelek prve domače jugoslovenske predilnice. Razstava bo v času od 2. do 11. septembra v okviru ljubljanskega jesenskega velesejma.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejemna uprava

do 9. ure dopoldne.

TURISTI!

Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

NAJBOLJŠO MEDICO dobiti v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

KLISEJE

VEŠTAČNE JUGOGRAFIKA VETRA NA 123

PRODAM

OREHOVA JEDECA lepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

LES SUH

vsakovrsten, ladjakca tla, parkete, furnir in žagane odpadke prodaja Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 25/1

KUPIM

POZOR! Kupujem in prodajam rabljene čevlje in moške obleke. Klavžer — Vošnjakova 4. 25/7

SOPE

OPREMLJENO SOBO lepo, veliko in zračno s soup-rabo kopalnice oddam s 1. septembrom enemu ali dveh gospodoma, ev. s hrano. Naslov v upravi »SI. Narod«. 25/3

SLUŽBE

FRIZERKO dobro moč, sprejem takoj. — štajer, frizer, Kranj. 25/6

TEGOVSKO POMOČNICO verzirano v trgovini s kuhinjsko posodo, porcelanom in steklom, sprejme Albert Vicel, Maribor. 25/3

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVLIJA je

NAŠ VAL

SPORODI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmske smotne, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 4. Mesecna naročnina samo 12.— dinarjev.

Makulturni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo

VERO MILOST roj. LETNAR

SOPROGO MAG. URADNIKA

imeli radi, jo zasuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu na njeni poslednji poti, ali ji kakorkoli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najprijetnejšo zahvalo.

Prav tako iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih urah stal ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili in bodrili. Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 26. t. m. ob 6.30 uri v župnijski cerkvi sv. Franciška v šiški.

LJUBLJANA, dne 25. avgusta 1939.

Globoko žaljujoči: JANKO MILOST s hčerko MARIJO VERO, rodbine: MILOST, LETNAR, dr. ROBIDA, ing. PARDUBSKY, CUK — in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Umrli nam je naš dobri oče, stari oče in prastari oče, gospod

Franc Marn

železniški uradnik v pokoju

Pogreb bo v soboto, dne 26. avgusta 1939 ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 24. avgusta 1939.

Žaljujoči ostali.

M. P. MELNIKOV. ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

Ko je Ariadna Georgijevna pripovedovala to in ko je vzel Murzajev potem mehanično z mize debelo knjigo, mu jo je iztrgala iz rok in vrgla v kot. — Ne trpiš, da bi listali po knjigi v moji navzočnosti, — je skoraj vzklila. Brž se je pa zavedla in izpremenila svoj glas: — Oprostite, Ivan Grigorjevič, da sem tako razdražena. Saj vidite, da sem živčno povsem strla. Vsaka neumnost me lahko razburji.

— Kakšna knjiga pa je to — sveto pismo? — je vprašal Murzajev.

— Da. Prednica mi jo je podarila.

— Ali se ni dotaknil vaš pogovor z Berloginom njegovega zadnjega srečanja s knezom?

— Seveda. Čeprav se je izogibal temu predmetu. K temu je izgovoril znameniti izrek: — Konj in medved sta se ravsala, dokler nista ostala samo griva in rep! — To je zlasti pikantno v zvezi z njegovo navado, da se proučava za medveda. Ko je nanesel pogovor na to, da je izginil večji znesek denarja, je zamrmral: — Komur je izginil, ga je imel mnogo, in kdor ga je vzel, ga je pač potreboval. — Moram reči, da bi bila to govorica nedolžnega človeka, če bi ne vpletal v njo takih izrekov. Vsi ti izreki so pa napravili name zelo globok vtis.

— Da, tak vtis napravijo na človeka. — je pritrdil Murzajev, — toda brez prave podlage, kar vse ni dokaz.

— Veste, kaj vam povem? Morda se pa nam posreči najti pravo podlago, če bomo imeli srečo.

— Kakšno pa?

— Ali ne leži v bližini vile v gozdu kje v grmovju samokres, ki ga je vrgel tja Berlogin, ko je umoril kneza?

— Zakaj mislite to?

— Po njegovih opazkah. Ko je zvedel od mene, da samokres, najden v knezovi roki, ni bil morilno orožje in da drugega samokresa niso našli, je dejal: — Sedeli so že na konju, pa niso vedeli za to. — Druga njegova fraza, izgovorjena v tej zadevi, se je glasila — toda oprostite, da jo izgovorim tako, kakor jo je izgovoril on: — Morda, če bi iskali, kakor iščemo uši na glavi, da bi bili našli samokres. — Potem je pa izrekel svoje mnenje, da bo skušal morilec čim prej odkriti se morilnega orožja. — Če ni tožnika, ni sodnika! To je bila prva fraza, ki mi je ušla pri tem, druga se je pa glasila: — Namestu da iščemo na vasi, naj bi iskali v gozdu!

— To je važnejše za nas, čeprav nam nudi to prav tako malo upanja na uspešno izsleditev morilca, — je dejal Murzajev. — Seveda, najda samokresov bi dala vsem njegovim izrekom notranji smisel zatajevanje resnice. Še danes napravimo tam preiskavo. Zato dovolite, da odidem.

— Na svidenje, Ivan Grigorjevič! Mislite vedno name v tej zadevi, ki mi je tako blizu srca. Morda vam bom lahko pozneje izkazala važnejše usluge, nego med tem potovanjem.

Murzajev je odšel od Maharadzevovih k preiskovalnemu sodniku, s katerim sta se odpeljala v vilo kneza Kostrova.

Tam sta preiskala vse grme, rastoče okrog vile, in pod vsako vejo sta pogledala. Dolgo nista ničesar našla, naenkrat pa se je v kotu blizu vrata v gosti travi in med lupi nekaj zalesketalo med velimi listi. Bil je samokres na šest nabojev. Trije naboji so bili polni, trije pa izstreljeni.

— Sreča, da ni padel na gola tla, temveč na suho listje, sicer bi bil zarjavel, — je pripomnil preiskovalni sodnik. — To bo samo pripomnilo ekspertizi. Še danes ga pošljem polkovniku Letnjakovu.

XIII.

V krčmi je sedel v kotu za mizo prileten mož, koščene postave in neobritnega obraza. Na mizi pred seboj je imel steklenico žganja in prigrizek. Hotel se je napiti, pa se je premislil, ko je pogledal na vrata, kakor da nekoga pričakuje. Ko je Rybakov vstopil, se je ozrl po zakajeni krčmi. Čim je zagledal njega, ki ga je iskal, je stopil k njemu k mizi v zadnjem kotu krčme.

— Ali že dolgo čakate? — je vprašal Rybakov, ko sta se pozdravila.

— Ne. Tu je moje običajno mesto, — je odgovoril Skalski.

— Kaj pa Rožnov, ali še ni prišel?

— On pride. Njegova zboristka ima danes predstav. Saj itak nima kam drugam, da bi šel, kakor sem. Objubil sem mu, da plačam danes vse raz. V resnici boste pa plačali vi. Za nič drugega mi tudi ne gre.

— Ali ste mu povedali, da gre za odjemalca? Potrebujem dva falzifikata.

— Namignil se mu na to. Razumel me je. Pride tem bolj gotovo, ker je trenutno brez denarja.

— Zakaj pa ne pijete? — mu je prigovarjal Rybakov.

— Pil bom pozneje, zdaj hočem ostati trezen. Sicer mi pa ena čašica ne more škodovati. Kaj pa vi?

— Skalski je natočil žganja, si pogladil brado in počasi izpraznil čašo.

— Ah, — je zacmokal zadovoljno. — Ali imate cigarete?

Ko si je Skalski prižgal cigareto, ga je napadel hud kašelj in ga dušil več minut.

— Nekam duši vas, — je menil Rybakov. — Zakaj se pa ne zdravite?

— Saj nič ne pomaga. Zdravnik mi je svetoval, naj pijem vsako jutro nekakšno vodo. To je vendar neumnost! — je zahropel Skalski ves zasopel. — Drugim pa to pomaga.

— A meni ne. Če bo treba, bom pil na zdravniškem nasvet karlovarsko, zvečer pa svojo čisto. Ali se je vaš predstojnik že odpeljal?

— Ne, danes ob enajstih se odpelje. Zda pa hodi nekeje po mestu. Tu ima mnogo znanec.

— Taako? Vi ste torej pri civilni policiji? To ima eno slabo stran, — je menil Skalski.

— Kakšno?

— Postranskih dohodkov je malo. Uniformirana policija je na boljšem. Tam se da vtisati zaslužiti mnogo denarja.

— Pa menda vendar ne!

DNEVNE VESTI

Velike priprave za proslavo kraljevega rojstnega dne v Beogradu. Iz mnogih večjih krajev v državi prihajajo vesti o velikih pripravah za posebno slovesno praznovanje kraljevega rojstnega dne. Posebno slovesno bodo praznovali kraljev rojstni dan v Beogradu. V ta namen je bil sestavljen poseben odbor, ki se je sestel v sredo zvečer. Spored proslave je zelo lep in bogat. Posebno lepa bo slovesna razsvetljava mesta in krajemet ter iluminacija stolov in ladij na Dunavu zvečer pred rojstnim dnem.

Dopust za učence slavističnega kongresa. Na prošnji izvršnega odbora III. mednarodnega slavističnega kongresa, ki bo letos v Beogradu, je trgovski minister odobril učiteljem filologov srednjih šol, ki spadajo pod to ministrstvo, dopust od 18. do 25. septembra, ki jim bo omogočil udeležbo na kongresu.

Konferenca centralne industrijske korporacije letos 2. septembra na Bledu. Na dnevnem redu bodo: gospodarstvo, referat dr. Gregorčiča o težavah in željah industrije v pogledu carinskega postopanja in končno slučajnosti.

Otvoritev nove poštnice pošte veržaj. S 1. septembrom bo pričela posloovati nova državna pošta pošte Veržaj. V okolici te pošte bodo spadali kraji Veržaj, Banovci, Bunkani in Grilava iz okolišja pošte Krizevci pri Ljutomeru in Gornje in Spodnje Krapje iz okolišja pošte Ljutomer. Po vseh teh krajih se bo dostavljala pošta vsak dan razen ob nedeljah in državnih praznikih.

Letošnja hmeljska letina. Pridelek hmelja v Sloveniji vseeno ne bo tako dober, kakor so nekateri pričakovali. Na pešeni zemlji je napravila precej škodo suša, po nekaterih krajih pa je hmelj znatno poškodovala tudi toča, toda kakovost prideleka je zelo dobra. Računajo, da bo letošnjega prideleka okrog 18.000 met. st. tov. V Vojvodini pa bodo pridelali okrog 8000 met. st. tov. ali okrog 20% manj kakor lani.

Tujski promet v Hrvaškem Primorju letos za tretjino boljši kakor lani. Po statistiki o tujem prometu v Hrvaškem Primorju v prvem polletju je bilo 33.994 gostov, a lani v isti dobi 25.725. Nočnin je bilo letos 181.819, lani pa 124.620. Letos je bilo torej 8419 gostov več ali 33%, nočnin pa celo 57.199 več ali 46%. Po narodnosti je bilo največ Nemcev, 21.761, medtem ko jih je bilo lani samo 10.519. Letos je bilo torej Nemcev 109% več kakor lani. Čehov je pa obiskalo Hrvaško Primorje samo 258, medtem ko jih je bilo lani 1773.

Tudi v Dubrovniku primanjkuje vode. Časopisje je letos obirno poročalo o velikih težavah, ki so nastale v najjužnejši vročini zaradi pomanjkanja vode v Beogradu. Vode pa je primanjkovalo tudi v Dubrovniku, v našem največjem obmorskem letovišču. Pomanjkanje vode je še vedno občutno. Vzrok, da nimajo dovolj vode v Dubrovniku, je treba iskati v starini, pokvarjenih glavnih vodovodnih cevih. Izguba znaša od rezervarja do mesta po pokvarjenih cevih okrog 50%, precej več, če pa se izgubi še v mestu samem. Ta primer kaže, kako primitivne razmere vladajo v nekaterih naših krajih, ki so sicer na glasu kot znamenita letovišča.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

UPOR V MAROKU

Napeta drama o tihoplatenju orožja v francoskih kolonijah.

Tatovi povzročili železniško nesrečo. Včeraj okrog 11. se je pripetila precej huda železniška nesreča na progi Zagreb-Dugo soto blizu zagrebške postaje Boronj. Dugo soto blizu zagrebške postaje Boronj, pri Maksimiru. Iztril je tovorni vlak in le srečnemu naključju je treba pripisati, da nesreča ni zahtevala tudi človeških žrtev. Škoda je zelo velika, ker sta dva tovorna vagona popolnoma razbita in ker je bila proga razrvana ter pretrgana. Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker so se v tovorni vlak vtihovali tatovi in so med vožnjo metali iz vagonov razno železnino, da bi jo pozneje odnesli s proge. Po nevarnosti so pa padla neka traverza na sam železniški tir in je zaradi tega skočil vlak s tira. Med tatovi se je udeleževal znani železniški vilmolec Tepeš. Čeprav je policija takoj prihitela na mesto nesreče, ni mogla več priti tatov, ki so medtem že izginili. Škoda je okrog pol milijona dinarjev.

Leteča lekarna prispela iz Nemčije v Jugoslavijo. Včeraj je pristalo v Zagrebu trimotorno letalo »JUU-Bayer«. Z letalom so pripeljali razna zdravila za malarische bolnike in naši državni. Leteča Bayerjeva lekarna je že prejšnje čase raznašala zdravila po naši državi. Ker je letos povpraševanje po zdravilih proti malariji posebno veliko, jih je zadnje čase zopet začelo primanjkovati in če bi jih poslali s vlakom, bi bilo treba preveč dolgo čakati nanje. Zato so jih odpotali zopet z letalom. Z njimi so zaladili Zagreb, nakar je letalo odletelo še v Beograd, da založi še beograjske lekarne z zdravili.

Državna tovarna sladkorja v Čupriji bo letos pridelala nad 10.000 vagonov sladkorne pese. Čuprijska sladkorna tovarna je že začela pregledovati letošnji pridelek sladkorne pese. Letos bo tudi ta tovarna pridelala znatno več sladkorne pese kakor lani. Kmetje, ki vozijo peso naravnost v tovarno, dobivajo 4.50 din več za 100 kg. kakor bi sicer.

Tri gobavce ljeto, ki so pobegnili iz sarajevskega zaploda. Iz sarajevskega zaploda za gobavce so pred dnevi pobegnili trije gobavci in sicer Josip Maksimović, Jakov Koljenić, oboje iz banjaških okrajev in Jure Zeba iz okolice Kotor Varoša. Ti begunci so oboleli na gobavosti pred letom in so jih oblasti poslale v leprozni zavod v Sarajevu. Bolniki so se baje vrnili v svoje domače kraje, kjer se skrivajo. Čudno je vsekakor, da jim je bilo mogoče pobegniti iz zaploda. Samo po sebi je umevno, da so gobavci velika nevarnost za druge zdrave ljudi in da ima lahko beg teh bolnikov še hude posledice.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno vreme z manjšimi padavinami. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 32, v Beogradu 29, v Zagrebu, Sarajevu in Kumboru 28, v Mariboru in Dubrovniku 27, v Ljubljani 26,4, na Rabu 26 in na Visu 25 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,9, temperatura je znašala 18 stopinj.

Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana. Domobranska cesta št. 15 se vrši dnevno dopolnjevanje in popoldne. Solška izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi Novo tolsko poslopije! Edinstvena strojepisnica s 50 pisanimi in računskimi stroji Zavod je potrjen od ministrstva ima pravico javnosti (veljavnost izpricheval, rodbinske doklade, železniške karte) Solnina zmerna. Zahtevajte prospekt!

Iz Ljubljane

—lj Cigaletova ulica ob Tavčarjevo do Trdinove ulice zaradi površinske obdelave cestnice od 25. t. m. dalje zaprta za vozni promet kakih 10 dni. To cestnice bo mestni tehnični oddelek utrli zopet na nov način in sicer s polpenetracijo cestnice. Tolčni kamen zvaljajo in pobirajo z bitumenom, pozneje pa to plast posujejo še z ostrim peskom in cestnice zvaljajo. Ta površinska obdelava je prav solidna in traja tudi po 3 do 5 let, pri samem avtomobilskem prometu pa vzdrži tudi še daljšo dobo. Ta način površinske obdelave cestnice je cenejši od zadnjice opisanega načina »chela« in znatno trajnejši od že znanega spramekstriranja.

—lj Pozor! Skoro vsakemu je najbrže znano, da goji šišenski Sokol že nad leto dni zanimivo igranje — koskanje. Na pogled je igra lahka in se po mnenju gledalca z lahkoto vrže žogo v koš. Da pa ta stvar ni tako enostavna, se bo lahko vsakdo sam prepričal v nedeljo, ko bo privedlo društvo za zgradbo Sokolskega doma tradicionalno Komarjevo veselico. Priridev bo na telovadišču in v vseh prostorih Sokolskega doma v šiški. Poleg vojaške godbe na telovadišču bo igral v plesni dvorani tudi priznani vojaški jazz.

Restavracija »Slon«

nudi svojim gostom najboljše hrano in pijačo. — Vsak petek sveže morske ribe:

—lj Občni zbor kluba neodvisnih umetnikov bo 26. t. m. ob pol 21. v restavraciji Košak.

—lj Ljubljanske občinske davčnice in pristojbine, plačljive za II. četrtletje proračunskega leta 1939/40. Lastnike in upravitelje hiš opozarjamo, da so dosepele občinske hišne davčnice (vodarina, gostiščina, kanalska pristojbina za II. četrtletje sedanjega proračunskega leta najpozneje do 15. avgusta t. l. v plačilo. Nadalje opozarjamo lastnike vozil, ki so zavezani ljubljanski občinski davščini na vozila, da je ta občinska davščina za drugo četrtletje tega proračunskega leta dospela v plačilo že 15. julija t. l. Mestno poglavarstvo vabi zato vse prizadete davčne zavezavce, naj poravnajo svoje obveznosti čim prej, najpozneje pa do 31. avgusta, ker bo moralo mestno poglavarstvo po tem roku pristiso izterjati davčne zaostanke in pri tem zaračunati zamudnikom 6% zamudne obresti in opominjalne ter rubežne stroške.

Mariborske in okoliške novice

— Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne v Mariboru. Tudi letos bodo mariborski sokolski društva in šola upravnica kar najslavnejše proslavili rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Proslava bo 6. septembra t. l. dopoldne. Članstvo in naraščaj se zbere na letnem telovadišču Sokola Maribor I., od koder odkoraka skozni mesto v Sokolski dom matičnega Sokola, kjer se bo vršila slovesnost Točen čas proslave bo še pravčasno objavljen. Opozarjamo brate in sestre, da pripravijo svoje slavnostne kroje. Zdravo!

— Podprimo šentilske Sokole. V nedeljo 3. septembra bo na letnem telovadišču ob 14. javni telovadni nastop, ki se ga bo udeležilo mariborsko pa tudi ostalo obmejno sokolstvo. Podprimo idealne, požrtvovalne šentilske Sokole in posmito njihovo prireditel v čim večjem številu.

— V Hoče! V nedeljo 27. t. m. bo priredilo ob 16. hočko sokolsko društvo svoj javni telovadni nastop na letnem telovadišču. Tudi mariborski sokolstvo in nacionalno občinstvo pojde na prireditel hočkih Sokolov, ki zaslužijo, da jih podpremo.

— Nočno lekarniško službo knata tekoči teden Albaneževja lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi in Križkova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi I.

— Jutri zaključek pedagoškega tedaja. Včeraj sta predavala z lepim uspehom v okviru V. pedagoškega počitniškega tedaja D. Glinskova o izbranih poglavjih iz zgodovinskega slovniškega pouka, A. Terjav pa o spisu v sodobni ljudski soli. Danes bodo predavanja V. Čopica o vlogi učitelja pri zboljšanju domačih vzgoje, E. Vranca o problematiki učnega načrta za ljudske šole, J. Kontlerja pa o tem, kakšni naj bodo podrobni učni načrti. Jutri v soboto bo zaključen lepo uspeši letošnji počitniški pedagoški tedaj s predavanjem prof. Šilaha o skupinskem delu v šolskem pouku ter V. Mašina o tistem delu uencev.

— Sušenje sadja je važna penoga našega sadjarstva, ki prinaša našemu gospodarstvu lepe dohodke. To uvidevajo tudi napredni sadjarski krogi in oblasti. Pri čeli bodo graditi nove sušilnice, ki bodo potrebovale strokovne upravniške. Za to bo v tujakih banovinskih sadjarskih in vinarskih šol dvodnevni tečaj za sušenje sadja, namenjen izobrazbi bodočih upravnikov sušilnic. Tečaj bo 11. in 12. septembra. Prijave je nasloviti na ravnanstvo omenjene šole.

— Poroka. V tujakih magdalenski cerkvi sta se poročila gđ. Cveta Pivkova, najmlajša hčerka pokojnega dr. Ljudevita Pivka, učitelja v Dalmaciji, in g. Miloslav Zel, asistent oceanografskega inštituta v Splitu. Idealnemu sokolskemu paru obilo sreče!

— Mariborsko vreme. Zaradi močno pripekajočega sonca je temperatura zopet narasla. Maksimalna temperatura 27,1, minimalna 13. Napoveduje se toplo in sončno vreme.

— Smrtina nesreča Mariborčana v Nemčiji. Pri Neunkirchemu je padel s drvečega viška 41letni mizar Edvard Rebernik iz Maribora, ki je podlegel poškodbam in umrl.

— Tatovi v jezuitnem samostanu. Počuti sta se spizlasi mlajša moška v vrh jezuitnega samostana ob Masarykovci cesti ter obrala stvari vrednosti nad 200 din. Policija je oba aretirala. Sta to 16letni Ivan G. in 15letni Franc D., ki sta pri 22.

DANES PREMIERA! Jean Pierre Aumont, Charles Vanel in Marta Labarr v krasnem francoskem filmu

KINO UNION

Tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

S. O. S. SAHARA

Puščava s svojo monotonostjo ustvarja globoka prijateljstva, mnogi iščejo v njej pomiljenje svojih razočaranj, drugi pa pustolovštine in ljubezen

—lj Ljubljanska drama potrebuje v novi sezoni večje število statistov. Gospodje podaja nam veselje do tega dela, naj se zglasijo v nedeljo 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel z njimi razgovor višji režiser prof. Oslip Šest.

Modni atelje »VERA«

telef. 24-63

ZOPET REDNO DELA.

—lj Za mestne reveže so darovali: g. I. Pelic, trgovec z južnim sadjem in zele, njavo v Lingarjevi ul., 20 kg graha v stroju in 18 kg paradiznikov za staro cukrarno; trgovina Lovro Demšar, Sv. Petra c. 4, 30 parov dolgih moških nogavic, 24 parov moških nogavic, 18 parov otroških nogavic in 24 komadov črnih majic; g. mg. ph. Rihard Šušnik, lekarnar na Marijinem trgu, 300 din namesta venca na krsto pokojnega velikega župana v p. dr. Miroslava Lukana in v isti namen g. Anton Spende, Pražakova ul. 15, 100 din. V znamenje obeh zadnjih daril je mestna vrtničarja položila na krsto dva preprosta venca s travkami v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranij.

Iz Celja

—c Brezposelnost. Na tujakih borzi dela so zabeležili 20. t. m. 343 brezposelnih napram 300, ki jih je bilo 10. t. m. torej porast za 43. Delo dobijo sedaj: 2 hlapca, 1 majer, 1 krojač, 1 pek in dva mizarja ter več dekel, kuharic in sluzkinj ter po ena sobarica, vzgojiteljica, natakarica in gospodinja.

—c Muzični študentje bodo priredili v nedeljo 27. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma v Mozirju komedijo »Matura« v režiji g. Milana Zeniška. Med odmori bo pel domači pevski zbor. Okoličani vabljani.

—c Vse mogoče govore se širijo poslednje dneve v zvezi z najnovejšimi svetovnimi dogodki. Tudi v Celju so na delu razni ljudje, ki s posebnim učinkom in zaščotenjem raznašajo vse mogoče govore. Ker je pri nas še veliko nezavednih ljudi, ki radi nasledajo takim vestem, je razumljivo, da se nekaterih polska nemir, vendar pa velika večina presoja sedanjí stanje položaj mirno, ker se je zveljavila razne preobrate in pretresljaje zadnjih časov. Dobro bi pa bilo paziti na dotične, ki s širjenjem raznih neresničnih vesti hočejo ustvarjati nemir med prebivalstvom ter jih prijaviti oblastem.

—c Prva prvenstvena tekma v letošnji sezoni bo v nedeljo ob 17. pri Škafni kleti, kjer se bosta srečala stara lokalna rivala Celje in Atletiki. To srečanje je vsakokratni višek nogometne sezone in se zdi, da nedeljsko srečanje ne bo drugače.

ališanju dejala, da sta brezposelna in da sta se hotela s stvarmi nasititi.

— Iz dneva v dan prometno nesreče. Na Korolič cesti je neki kolesar padel na tla letnega jelavčevega avta Vilijama Krambergerja, ki je obležal s poškodbami na glavi. — Na Tržaški cesti, v bližini mestnega vodovoda, je neki tovorni avto zavozil v dvoprežni voz posestnika Franca Bezjaka iz Rač. Pri karambolu je bil voz, ki je bil naložen s opekami, močno poškodovan in ima Bezjak nad 500 din škodo. Hujše nesreče ni bilo. — Na Alek. sandrovi cesti sta trčila kolesarja Ivana F. in Anton B., ki sta pri padcu dobila poškodbe po rokah in nogah. — Na Frankopanovi cesti je napredna kolesarica povzročila 11 letnega Metoda Vengusta, ki je obležal z zlomljeno desno nogo. Mariborski reševalci so fanta odpremili v bolnico.

— Razne novice. V Hutterjevi tekstinu tvornici je bila po nesrečnem naključju z demico v stroj 20letna Marjeta Sadek, stanujoča v Erjavčevi I. Stroj ji je zmečkal dlan, tako da so jo morali reševalci odpremiti v bolnico. Zasebniku Edvardu Mikostniku z Meljskega hriba je neznan zlikovec ukradel srebrno uro, perilo in obleke v vrednosti okoli 600 din. — V neki gostilni v Studencih je nastal pretep med gosti. Pri tem je bil največ skupil 27letni štirarski pomočnik Srečko K., ki ima poškodbe na glavi in rokah. Srečka je aretirala policija, ko se je vinjen in brez luči peljal skozí mesto domov v Kosače. Ker ima na vesti še nekatere druge grehe, so ga pridržali v policijski zaporih. — Konj je brndal v tleh 25letnega posestnika sina Ivana Babiča iz Kosačkov, ki je obležal nezavesten in so ga mariborski reševalci prepeljali v bolnico.

— Pomenki pod lipo. A. F. Pesniška dožnja: Je bilo objavljen. — K. H., koroško predmetje: Ni edini primer, so še drugi, o katerih bomo pisali, ko nam bo omogočeno.

Nova peč v mariborski mestni plinarni

Maribor, 24. avgusta.

Za modernizacijo mariborske mestne plinarne je najela, kakor znano, mariborska mestna občina posojilo 3 milijona din. Načrt modernizacije mestne plinarne je bil nujno potreben, saj stara oprema in aparatura ni več ustrezala sodobnim potrebam. Sedaj so v teku preureditvena in modernizacijska dela, v kratkem pa bodo montirali novo peč, ki bo proizvajala čistejši in višjekalorični plin. Dosele je bil v mariborski mestni plinarni v veljavi takozvani retortni sistem, ki ga najdemo pri vseh starejših plinarnah. Nova komorna peč bo proizvajala plin, ki bo imel več kalorij kakor pa dosedanjí plin iz zastarelih retort. Poleg tega pa ima sistem nove komorne peči tudi druge prednosti, ker omogoča večji proizvodni količina in tudi večjo proizvodnjo katrana. Mariborske gospodinjice bodo z veseljem pozdravile preureditve v naši mariborski mestni plinarni, ki se v zadnjem času pod vodstvom ravnatelja inž. Tomičiča lepo ter zadovoljivo razvija.

PREMIERA TARZAN - JUNAK v KINU MATICI tel. 21-24 ob 16., 19. in 21. uri! v novih pustolovščinah. — Borba na življenje in smrt. Še nevidni junaški boji legendarnega junaka Tarzana.

Turške šance padajo

Maribor, 24. avgusta.

Poteklo je že dolgo vrsto let, odkar so regulirali dohod na Pobreško cesto s trga Kralja Petra. Pozneje je mariborska mestna občina kupila Turkovo hišo, ki je bila izvršitev velikega regulacijskega načrta glede na prostor pred magdalensko cerkvijo oziroma na vogalu Pobreške in Tržaške ceste. Leto so minila, ostal pa je žalosten ostanek nekdanjih razmer v obliki neregularnega in nemogočega dohoda s Pobreške ceste k magdalenski cerkvi. Mariborski humor je krstil te ostanke podrti kot »turške šance«.

Kolesarski zlet mariborske sokolske župe

Maribor, 24. avgusta

Mariborska sokolska župa bo priredila v soboto in nedeljo 26 in 27. avgusta svoj prvi kolesarski zlet. V soboto dopoldne bodo prevozili sokolski kolesarji in kolesarke v skupinah iz posameznih društev določeno pot v Gornjo Radgono, kjer so zanje preskrbeli pravočrtno prenočišče. V nedeljo 27. avgusta ob 8. zbor na letnem telovadišču v Gornji Radgoni povorka, počastitev radgonskih žrtve, dopoldne ob 14. pa zaključni zbor in odhod.

Sokolski kolesarji iz mariborskih in okoliških društev se bodo zbrali v soboto 26. avgusta ob 14.35 in sicer: Maribor matica, Maribor III. Selnica ob Dravi na letnem telovadišču Sokola Maribor matica, Maribor I. Maribor II. Studenci Limbuš Radvanje, Ruše na letnem telovadišču Sokola Maribor I. Udeležite se našega prvega zleta v čim večjem številu! Vsi vozači! morajo imeti državne zastavice, vabljeni so tudi motociklisti. Zdravo!

Jazbinšek je skesano priznal vse vlome

Novo aretacije Roganovih pajdašev in znancev

Maribor, 24. avg.

Vso noč so naši orožniki s kapetanom D. Mavričem in komandirjem studentske orožniške postaje A. Zagarjem na čelu iskal dragoceno poljskavsko cerkev po zozdi grofa Schönborna pri Slivnici, Ivan Jazbinšek pa se ob mrazu ni mogel orientirati, tako da so morali ponči prekiniti iskanje, ki so ga uspešno nadaljevali davi zarana. Končno je Jazbinšek našel pravo mesto v omenjenem gozdu za nekim grmom v bližini Hoč. Monstranca in kelih sta bila ovita v prt. Posamezne dragocene kamne in okraske je Peša svojčas takoj po vlomih zmel s monstranco, ki je skupno s kelihom vredna okoli 8000 din. Ivan Jazbinšek je priznal, da so izvršili vlom v župno cerkev v Zgornji Poljskavi Rogan. Peša in on. Jazbinšek je bil na straži, do-

čim sta Rogan in Peša vlomila v cerkev. Pred tem so hoteli izropati gornjopoljskavo župnika, kar pa se jim ni posrečilo, je zalajal pes in zbudil domače.

Jazbinšek je tudi priznal celo vrsto drugih vlomov in tatvin, ki sta jih izvršila predvsem Rogan in Peša. Zasliševanje Ivana Jazbinškega se nadaljuje. Študentski orožniki so poleg Marka Ferneka, ki je priznal doslej 5 tatvin in vlomov, aretirali še neko Marjo Lastičev, pri kateri so našle še celo zalogo blaga, ki poteka od vloga v Stokovo trgovino v Kamnici, ter Ano Vinčekovo, ki je osumljena prikrivanja ukradenih predmetov. Za dosedanje aretacije kažejo, kako širok in številen je bil krog Roganovih pajdašev, zaupnikov in pomagačev.

»Lorberjanci« v Mariboru

Magnetopatični zdravitelj Viljem Vadnov umrl glavnice smrti — Po naročilu »medija« je odklanjal vsako hrano

Na mestnem pokopališču na Pobrežju je bil zanimiv pogreb, ki so se ga udeležili v velikem številu spiritualisti Maribora in okolice. Pokopali so najbrže največjega Lorberjevega učenca, nad 70 let starega Viljama Vadnova, hišnega posestnika iz Koseveje ulice. Sam je bil znan magnetopatični zdravitelj in je do zadnjega trdovratno odklanjal vsako drugo zdravljenje. Umrl je tako rekoč gladovne smrti, ker je zavestno oziroma po naročilu »medija« odklanjal tudi hrano. Pogreb je privabil mnoge pripadnike »lorberjancov«.

Kakor znano, je Maribor središče najrazličnejših sekt in spiritualnih ločin. Med drugimi ločinami je znano zlasti tako znano »lorberjanstvo«, čigar ustanovitelj pa je bil Jakob Lorber, sin naših Slovenskih go-

rie in slovenskih staršev, doma iz Kanije pri Jarenini. Jakob Lorber, ki je bil tudi odlični glasbenik, je študiral v Mariboru. Pozneje je študiral v Gradcu, kjer je postal učitelj glasbe in petja. Napisal je 20 del, v katerih razlaga nauke, ki se precej približujejo spiritizmu, ki pa slonijo vendarle na svojih domnevah. Lorberjevo življenje in teozofično delovanje je zelo vplivalo na tedanje družbo, saj najdemo lorberjanstvo danes celo med Dolenjci. Glavni sedež te družbe je Vigtigheim ali »Novi Jeruzalem«. Vrniki te družbe, ki jih je tudi v Mariboru precej, so strogi vegetarjanci in se zdravijo izključno s hipnozno in magnetizmom. Vodja lorberjancev v Mariboru je bil umrl Viljem Vadnov, ki je bil najvidnejši predstavnik mariborskega »lorberjanstva«.

Podaljšajte avtobusno progo od Ljutomera do Štrigove

Ljutomer, 24. avgusta

Spomladi je bila otvorena avtobusna proga Maribor-Ljutomer preko Slov. goric, ki deloma ne pasira krajev avtobusne proge Maribor-Gornja Radgona. O veliki važnosti avtobusne proge Maribor-Ljutomer in njeni rentabilnosti smo že parkrat izpregovorili. Ze ob otvoritvi te proge se je pojavilo vprašanje, kakaj bi se ne podaljšala do krajine meje Ljutomerskega sreza, ker so za to dani vsi pogoji. Tih omo si odgovorjati, češ da so s to progo že poskušali, a ni bilo uspeha. Danes, ko imamo po 10 letih ponovno avtobusno progo do Ljutomera, pa so se razmere že v toliko izpremenile, da lahko mislo trdimo, da bi bil del proge iz Ljutomera do Štrigove rentabilen.

Odkar je priključena Štrigova k Ljutomerškemu srezu upravno in sodno, so postali kraji med Ljutomerom, Štrigovo in

njeno okolico vsestransko navezani na Ljutomer ter ima prebivalstvo Štrigove in njene okolice stalno opravke v Ljutomeru. Ne samo upravni posli, temveč tudi gospodarsko in kulturno teží Štrigova k Ljutomeru, odkar je prav v tem odrezana od Čakovca. Glede prometnih zvez moramo reči, da je Ljutomer Štrigovi najbližji glede železnice ter najbližje gospodarsko in kulturno središče, čeprav v tem nekoliko zastaja za Čakovcem, ki je pač bolj oddaljen od Štrigove. Nova cesta iz Ljutomera v Štrigovo bo skoraj gotova ter bo sposobna za avtobusni promet. Tudi glede avtobusa je stvar lahka, ker lahko tako prenoči v Štrigovi kakor sedaj v Ljutomeru, naslednje jutro pa bi krenil iz Štrigove toliko prej, da bi bil v Ljutomeru že v času, ko sedaj odhaja. Umetno bo o predlogu razmišljati ter ga uresničiti.

Iz Gornje Radgone

— Osebe vesti. Vodstvo carinskega oddelka v Gornjem Cnurku je bilo poverjeno cariniku Milanu Jurkoviču dosele pri glavni carinarnici v Gornji Radgoni. Sodni uradnik Tone Adamčič je premeščen k okrajnemu sodišču v Ljutomer.

— Obmejni Sokoli v zbor. V nedeljo 27. avgusta bo priredila mariborska sokolska župa I. kolesarski izlet članstva v Gornjo Radgono. Zbor vsa članstva bo v nedeljo 27. avgusta ob 8. na grajskem griču nad trgov, obvesen za vse članstvo domačega društva brez izjeme in razlike. Po zboru bo pozdrav državni zastavi, nato pa podpravi nagovor br. Mavriča in dr.

Zavna himna. Z godbo odkorakamo nato na grob radgonskih žrtve in Malstrovih borcev, kjer bo obmejno Sokolstvo položilo venca na skupen grob. Sledil bo razhod, dopoldne ob 14. pa bo zopet zbor vsa članstva na zbornem mestu na grajskem griču ob nagovoru župnega načelnika br. Komaca, nato petje sokolske himne in slovo. Udeležite se polnoštevno!

Čitajte širite

»Slovenski Narod«

Skrivnostni Mannheimer

Polom ene izmed najstarejših evropskih bank

Polom znanega denarnega zavoda Mendelssohn in drug, ki je sledil po nenadni smrti lastnika Fritza Mannheimerja, dobi mnogo večji obseg, kakor se je v začetku zdelo. V začetku so računali, da so skupne izgube zavoda sicer zelo velike, a zdaj se je izkazalo, da so še mnogo večje. Obveznosti Mendelssohnove banke so posebno velike, ne le proti nizozemskim denarnim zavodom, temveč proti švicarskim, francoskim, belgijskim, švedskim, kanadskim in ameriškim. Se vedno računajo, koliko znaša aktivna banka, vendar doslej še niso mogli oceniti njene višine. Približna vsota obveznosti banke znaša 300 milijonov nizozemskih guilderjev in po dosedanjih ugotovitvah je treba bančno izgubo računati na najmanj 80 milijonov nizozemskih guilderjev, to je okrog 1.900 milijonov dinarjev.

nov dinarjev. Po poročilih nekaterih nizozemskih tiskov je Mannheimer spekuliral predvsem proti nizozemskim guilderjem in belgijskemu franku. Njegove spekulacije so omajale tudi težave nekaterih tujih valut. Po trditvah angleškega lista »Sunday Express« je Mannheimer spekuliral z dolarjem proti franku in z nizozemskimi guilderji proti funtom sterlingom. Možeje Mannheimerjevega kova so zelo nevarni svetu, ki pa zve to o njih navadno šele tedaj, ko jih ni več med živimi.

Frits Mannheimer je bil zelo skrivnosten mož. Baje ni bil nikdar v svojem življenju fotografiran in kakšen je bil, lahko sodimo samo po eni ohranjenih slik in sicer po risbi nekega slikarja, ki je Mannheimerja narisal skrivaj. Mannheimer je baje dejal, ko so ga ob neki priliki vprašali, zakaj se ne pusti fotografirati: »Kaj prav za prav pomeni bankirju velika popularnost? Bankir je samo mož, ki daje kredite. Veljavnost ima torej samo kredit in ta se tudi ne pusti nikdar fotografirati.«

Frits Mannheimer izhaja iz Berlina. Ze zelo mlad se je izselil v Pariz in dobil zaposlenje v podružnici Mendelssohnove banke. Ker je bil zelo podjeten in razumen, je napravil kmalu lepo kariero. Ze ob izbruhu svetovne vojne, ko se je Mannheimer vrnil šele kot 24 let star v Nemčijo, da odsluži vojaščino, je užival sloves uglednega gospodarstvenika. Kmalu je postal član važnih vojaških gospodarskih ustanov v Nemčiji in nekateri trdijo, da je treba prav njemu pripisati zaslug, da je Nemčija vzdržala vojno štiri leta. Ob koncu vojne, ko je bil Mannheimer star 28 let, je

vodil že samostojno zelo važno »Vojno kovinsko družbo«. Potem se je vrnil zopet k svojemu prvotnemu poklicu v Mendelssohnovo banko, a ob tej priliki že kot družabnik. Pozneje je ustanovil v Berlinu podružnico banke. S časom je banka prešla popolnoma v njegove roke. Mannheimer je imel vedno dober nos in zato se je preselil, še preden so Hitlerjevci prevzeli oblast v Nemčiji, na Nizozemsko. Posrečilo se mu je tudi dobiti nizozemsko državljanstvo.

Povojna leta, ko je bankam posebno cvetela pšenica, ko kmalu minila in začele so se pojavljati težkoče tudi pri Mendelssohnovi banki, ki je bila zlasti prizadeta od finančnem polomu l. 1929, ko se je začela svetovna kriza. Toda Mannheimer se je znal spretno izvleči iz vseh težkoč, vendar ne z zdravimi finančnimi metodami. Začel je spekulirati na debelo.

Mannheimer je igral tudi veliko vlogo pri plasiranju obveznic francoskih državnih posojil. Nudil je francoski vladi tako ugodne pogoje, da je kmalu izpodrinil vse svoje konkurente, ki nikakor niso mogli razumeti, kako je mogel pri takšnih poslih še kaj zaslužiti. Mannheimer je napravil francoskemu finančnemu ministru marsikatero uslugo in zato ga je minister Paul Reynaud tudi zelo cenil. Reynaud je moral požreti mnogo očitkov zaradi tega, da tedaj, ko je Mannheimer užival še velik sloves. Značilno je, da se je Mannheimerjevega pogreba udeležil tudi minister Reynaud, čeprav zadnje čase marsikdo ni hotel več pokazati, da je bil kdaj v prijateljsstvu z Mannheimerjem. Če bi francoska valuta ne bila sedaj tako stabilizirana kakor je, bi bil resno ogrožen tudi frank zaradi poloma Mannheimerjeve banke.

Mendelssohnova banka je bila eden najstarejših evropskih denarnih zavodov. Ustanovil jo je v 18. stoletju sin nemškega filozofa Moza Mendelssohna. Iz te Mendelssohnove rodbine izhaja tudi znani skladatelj Mendelssohn. Govore, da je bil tudi Mannheimer velik ljubitelj umetnosti, pa tudi do filozofije je kazal veliko naklonjenost. Filozofiral je seveda najraje o denarju in spekulacijah.

Ameriška industrija na vojni podlagi

Ameriška vlada se je zdaj odločila, da preuredi svojo industrijo na vojno podlago, posebno v pogledu predelovanja sirovin za potrebe vojne. Odbor, ki je bil poverjen z nalogo, da izvede to preureditev, bo razpravljal tudi o mobilizacijskem načrtu ameriške vojske.

Elektrifikacija podeželja

Trbovlje, 24. avgusta. Dolga leta so trbovelski rudniki prejeli mali električni tok za obratne potrebe in razsvetljavo iz elektrarne Fale. Ko je nastopila rudarska kriza in se je odjem premoga iz rudnikov močno skril, je nastalo vprašanje, ali bi se ne dala obnoviti in razširiti rudniška elektrarna ob Savi, da bi dala tok ne le vsem rudnikom v Zasavju, marveč tudi še bližnji in daljni okolici Zasavja in Savinjske doline. Z obnovo in razširitvijo elektrarne so pričeli pred 3 leti. Izvršene so bile ogromne preureditve in prezidave, zlasti pa popolnoma nove notranje opreme z najmodernejšimi stroji, turbinami, kotli itd. V preči s tem so bile zgrajene tudi najmodernejše čistilne naprave in pralnice. V teh čistilnih napravah se ve za odtočno vodo iz separacijskih premo-

bo zajemal premogovni prah in zdrob, ki je doslej z odtočno vodo prihajal v Savo. Ta zdrobni premog se v tej čistilni napravi zajame, dvigne s posebnimi napravami iz čistilnih bazenov in porabi nato v novi elektrarni.

Nova elektrarna ob Savi ni le velikega gospodarskega pomena za trboveljske rudnike, marveč bo tudi največjega gospodarskega pomena za bližnjo in daljno okolico Zasavja in Savinjske doline. Ze sedaj se gradi iz nove rudniške elektrarne mogočen daljnovod po strmih pobočju preko Bukove gore, vasi Prapretno in Plesko, preko Ojstrege in Sv. Katarine, Podmeje in Marja Reke tja v Savinjsko dolino. Mogočni železni jambori se dvigajo že na tako zvanem Zebljem hribu nad Trbovljami v višini, kamor je mogla spraviti to ogromno železno ogrodje le današnja najmodernejša transportna tehnika.

Dela se pospešeno nadaljujejo in vse kaže, da bo do konca letošnjega leta pred zimo dovršili daljnovod, po katerem bo dobavljen tok v Savinjsko dolino in dalje proti Gorenjski. V novi preurejeni elektrarni dovršujejo številni monterji zadnja dela, medtem ko nova elektrarna že nekaj tednov redno obratuje in oddaja tok ne le trbovelskemu, marveč tudi že sosednim rudnikom, ki so doslej prejeli tok prav tako iz Fale, ki pa bo tok, ki so ga doslej prevzemali trbovelski rudniki, lahko presmerila in oddajala drugim odjemalcem, zlasti ker se kaže čedalje večja gospodarska potreba po elektrifikaciji doslej še ne elektrificiranih delov Slov. gor. ptiške okolice in Spodnjeje Zasavja.

Povečava in preureditev nove električne centrale ob Savi v Trbovljah je potemtakem ogromnega gospodarskega pomena s stališča elektrifikacije podeželja. Pridobila bo zlasti Savinjska dolina in oni del Gorenjske, ki doslej še ni elektrificiran, pa tudi oni deli Zasavja, kamor doslej še niso segli elektrovodni jambori falskega omrežja.

Ljubljana v jeseni

XII. Gospodinjstva razstava Zveze gospodinjstev na velesojmu v paviljonu »K« bo nudila posebno privlačnost za naše najmlajše. Prirejena bo električna kuhinja s šestimi električnimi rešaji, malimi lonci, ponvicami, v katerih bodo kuhale male deklice v belih predpasnikih in čepicah kot mlade gospodinjke. Kuhanje bo vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. Tudi mladi kuharji so se že prijavili. Mlade kuharice in kuharji bodo pogostili svoje sovrstnike. Ta kuharja ne bo nikako igračkane, ampak po visokih principih vzgojiteljice Montessori prirejena prijetna zapopolitev najmlajših, ki naj v posnemaju dela odraslih vzbujejo gospodinstvo, do mačnost in družabnost. Kuhanje in pouk v kuhinju bo brezplačno ter pod strokovnim nadzorstvom gospodinj in elektroinženjerjev. Sprejemajo se že vnaprej prijavljati otroci, ki bi se radi udeležili tega poskusnega kuhanja vsak dan od 16. do 17. Prijave sprejema Zveza gospodinj v Ljubljani, Gradišče 14, kjer se dobe potrjena poljsnava.

V razstavi gob na jesenskem velesojmu od 2. do 11. septembra 1939, ki jo organizira naš prekuščeni gozboznanec g. Ante Beg, bodo poleg naravnih primerkov, kar jih bo takrat mogoče dobiti v naših gozdih, razstavljeni tudi prav umetniško izdelani modeli (123 po številu). Nadalje bodo nabita vidno čitljiva navodila in poučila: 1. sušenje gob za prodajo in za domačo uporabo; 2. gobji prašek; 3. vlaganje v kis; 4. konzerviranje v slanici; 5. gobji izvleček (ekstrakt); 6. gobe v gošpodarstvu; 7. ali moremo zanesljivo ločiti strupene gobe od užitnih? 8. Prvi pojavi in prva pomoč pri zastrupljenju z gobami. Vsa ta navodila bodo najbrže tudi tiskana na posameznih letakih ali v priročni knjižici. Znana ljubljanska tiskarna Sever & Komp. bo priredila poleg razstave gob svojo razstavo o praktičnem izkoriščanju gob (razni vzorci suhih in konzerviranih gob, gobji prašek, gobji ekstrakt, stroj za rezanje gob, pravilna odprema itd.) Obojna razstava bo vsakogar privlačna za vsakogar posebno pa za naše gospodinjke in za šole.

Vlaganje gob v kis. Velika potrata je razvada naših gospodinj, ki vlagajo le drobne gobe, ki so jedva prodle iz zemlje. Najokusnejše in najredilnejše so gobe v svojem polnem razvoju, namreč 3 do 5 dni stare. Taka goba zaleže za desetorico nezrelega drobiža. Gobe se morajo najprej prav skrbno osušiti, nato se razrežejo na poljubne kose ali tudi na lističe kakor za sušenje ter jih zavremo v slani vodi (5-10 minut). Vodo odlijemo, a jo tudi lahko porabimo za juho ali prikuho. Prevrte gobe se na rešetki odcedijo, nato pa spravijo v steklene posode s širokim vratom. (Priporočljivo je vzeti za ta namen manjše posode, da se načete gobe kmalu porabijo.) Istočasno kuhamo v precej ostrem kislu kakih 10 minut nekaj po-

provih zrn, činta in čebule ter zlijemo nekoliko razhlajeni kis čez gobe v stekleni posodi. Kis mora gobe popolnoma pokrivati. Po vrhu zalijemo z oljem ali z razstopljenim lojem, nakar nakar steklenico dobro zavežemo s pergamentnim papirjem. Na ta način vložene gobe nam služijo vse leto za omake, juhe ali pridojatek k mesu. Za vlaganje so vse užitne gobe, a ne samo gobani.

Konzerviranje gob v slanici. Kakor za vlaganje v kis vržemo pripravljene gobe v vrelo vodo, kjer jih pustimo vreti 5-7 minut. Za kuhanje uporabimo čisto, emajlirano posodo, ker v železni ali cinkasti posodi bi gobe počrnele. Ko gobe kuhamo, ne smejo moleti iz vode, zato je najbolje, da jih pokrijemo s lesenim mrežastim ali preluknjanim pokrovom, ki stalno tišči gobe v krop. Prevrte gobe odcedimo, nato jih damo v mrzlo vodo, da se popolnoma ohladijo. Hlačenje je zelo važno, zato je treba mrzlo vodo parkrat izmenjati. S tem dosežemo, da ostanejo gobe trde in bele. Najbolj priporočljivo je, da damo prekuhanane gobe v preluknjano posodo, ki jo postavimo za pol ure pod vodovod ali v tekoči potok. Potem zavremo v drugi posodi primerno količino vode in damo na vsak liter vode 5 dg kuhinjske soli. To vodo, ki se imenuje slanica, moramo dobro ohladiti, potem pa jo vlijemo v posodo nad kuhane gobe toliko časa, da je posoda polna in so gobe s slanico popolnoma pokrite. Ako imamo večjo množino gob, je lahko posoda sošček od olja ali leseni čebrček, za manjše množine pa poljubna steklena posoda s širokim vratom. Za konzerviranje v slanici so uporabne vse užitne gobe, toda za prodajo prijejo v poštev le užitni gobani.

Rumatizem je nadloga starh ljudi, a tudi mladi niso varni pred njim. Zdravimo ga na različne načine: z masiranjem, mazanjem vsakokratnih mazil i. t. d. Največkrat pomaga tudi kopanje v rudniški vodi. Vse to si lahko privoščijo le bogatejši ljudje, manj premožni pa težje. Najboljšo pomoč za male denarje nudi oblačilo iz angorske volne, ki prežene tudi zastarano bolezen. Angorsko volno pridobivamo od angorskih kunccev s česanjem, strizenjem ali čupanjem. Najlejša in najtoplejša oblačila so iz angorske volne. Na razstavi malih živali in produktov boste imeli priliko občudovati in kupovati vsakovrstne izdelke iz angorske volne in preje, lastni izdelek prve domače jugoslovenske predilnice. Razstava bo v času od 2. do 11. septembra v okviru ljubljanskega jesenskega velesojma.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekljici, izjava beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Male oglase

»Slov. Narod«
sprejema upravo
do 9. ure dopoldne.

FURISTI!

Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

NAJBOLJŠO MEDICO

dobite v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

KLIŠEJE

ENO
VEŠEBAJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NAJIP 23

PRODAM

OREHOVA JEDRCA
epa, izčiščena, dobite najceneje
v Medarni — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/1

LES SUH
vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir in žagine odpadke
prodaja Lavrentić & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 2571

KUPIM

POZOR!
Kupujem in prodajam rabljene
čevlje in moške oblake. Klavžer
— Vošnjakova 4. 2567

SOBE

OPREMLJENO SOBO
lepo, veliko in zračno s souporabo kopalne oddam s 1. septembrom enemu ali dvema gospodom, ev. s hrano. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2573

SLUŽBE

FRIZERKO
dobro moč, sprejemem takoj. — Štajer, frizer, Kranj. 2576

TRGOVSKO POMOČNICO
verzirano v trgovini s kuhinjsko posodo, porcelanom in steklom, sprejme Albert Vicol. Maribor. 2575

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA je

NAŠ VAL

SPOREDIL evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Makulturni papir

prodaja
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo

VERO MILOST roj. LETNAR

SOPROGO MAG. URADNIKA

Imeli radi, jo zasuli s cvetjem in jo spremlili v tako velikem številu na njeni poslednji poti, ali ji kakorkoli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najpriščnejšo zahvalo.

Prav tako iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih urah stali ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili in bodrili.
Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 26. t. m. ob 6.30 uri v župnijski cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

LJUBLJANA, dne 25. avgusta 1939.

Globoko žaljujoči: JANKO MILOST s hčerko MARIJO VERO, rodbine: MILOST, LETNAR, dr. ROBIDA, ing. PARDUSKY, ČUK — in ostalo sorodstvo.

A. P. MELNIKOV.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

Ko je Ariadna Georgijevna pripovedovala to in ko je vzel Murzajev potem mehanično z mize debelo knjigo, mu jo je iztrgala iz rok in vrгла v kot. — Ne trpij, da bi listali po knjigi v moji navzočnosti, — je skoraj vzkljnila. Brž se je pa zavedla in izpremenila svoj glas: — Oprostite, Ivan Grigorjevič, da sem tako razdražena. Saj vidite, da sem živčno povsem strta. Vsaka neumnost me lahko razburi.

— Kakšna knjiga pa je to — sveto pismo? — je vprašal Murzajev.

— Da. Prednica mi jo je podarila.

— Ali se ni dotaknil vaš pogovor z Berloginom njegovega zadnjega srečanja s knezom? — Seveda. Čeprav se je izogibal temu predmetu. K temu je izgovoril znameniti izrek: — Konj in medved sta se ravsala, dokler nista ostala samo griva in rep! — To je zlasti pikantno v zvezi z njegovo navado, da se proglasa za medveda. Ko je nanesel pogovor na to, da je izginil večji znesek denarja, je zamrmral: — Komur je izginil, ga je imel mnogo, in kdor ga je vzel, ga je pač potreboval. — Moram reči, da bi bila to govorica nedolžnega človeka, če bi ne vpletal v njo takih izrekov. Vsi ti izreki so pa napravili name zelo globok vtis.

— Da, tak vtis napravijo na človeka. — je pritrtil Murzajev, — toda brez prave podlage, kar vse ni dokaz.

— Veste, kaj vam povem? Morda se pa nam posreči najti pravo podlago, če bomo imeli srečo. — Kakšno pa?

— Ali ne leži v bližini vile v gozdu kje v grmovju samokres, ki ga je vrget tja Berlogin, ko je umoril kneza?

— Zakaj mislite to?

— Po njegovih opazkah. Ko je zvedel od mene, da samokres, najden v knezovi roki, ni bil morilno orožje in da drugega samokresa niso našli, je dejal: — Sedeli so že na konju, pa niso vedeli za to. — Druga njegova fraza, izgovorjena v tej zadevi, se je glasila — toda oprostite, da jo izgovorim tako, kakor jo je izgovoril on: — Morda, če bi iskali, kakor iščemo uši na glavi, da bi bili našli samokres. — Potem je bil izrekel svoje mnenje, da bo skušal morilec čim prej odkriti za morilnega orožja. — Če ni tožnika, ni sodnika! To je bila prva fraza, ki mu je ušla pri tem. Druga se je pa glasila: — Namestu da iščemo na vasi, naj bi iskali v gozdu!

— To je važnejše za nas, čeprav nam nudi to prav tako malo upanja na uspešno izsleditev morilca, — je dejal Murzajev. — Seveda, najdba samokresov bi dala vsem njegovim izrekom notranji smisel zatajevanje resnice. Se danes napravimo tam preiskavo. Zato dovolite, da odidem.

— Na svidenje, Ivan Grigorjevič! Mislite vedno name v tej zadevi, ki mi je tako blizu srca. Morda vam bom lahko pozneje izkazala važnejše usluge nego med tem potovanjem.

Murzajev je odšel od Maharadezovih k preiskovalnemu sodniku, s katerim sta se odpeljala v vilo kneza Kostrova.

Tam sta preiskala vse grme, rastoče okrog vile, in pod vsako vejo sta pogledala. Dolgo nista ničesar našla, naenkrat pa se je v kotu blizu vrat v gosti travi in med lopuhi nekaj zalesketalo med velimi listi. Bil je samokres na šest nabojev. Trije naboji so bili polni, trije pa izstreljeni.

— Sreča, da ni padel na gola tla, temveč na suho listje, sicer bi bil zarijavel, — je pripomnil preiskovalni sodnik. — To bo samo pripomnilo ekspertizi. Se danes ga pošljem polkovniku Letnjakovu.

V krčmi je sedel v kotu za mizo priletel mož, koščene postave in neobritega obraza. Na mizi pred seboj je imel steklenico žganja in prigrizek. Hotel se je napiti, pa se je premislil, ko je pogledal na vrata, kakor da nekoga pričakuje. Ko je Rybakov vstopil, se je ozrl po zakajanih krčmi. Čim je zagledal njega, ki ga je iskal, je stopil k njemu k mizi v zadnjem kotu krčme.

— Ali že dolgo čakate? — je vprašal Rybakov, ko sta se pozdravila.

— Ne. Tu je moje običajno mesto, — je odgovoril Skalski.

— Kaj pa Rožnov, ali še ni prišel?

— On pride. Njegova zboristka ima danes predstavo. Saj itak nima kam drugam, da bi šel, kakor sem. Obljubil sem mu, da plačam danes vse raz. V resnici boste na plačali vi. Za nič drugega mi tudi ne gre.

— Ali ste mu povedali, da gre za odjemaica? Potrebujem dva falzifikata.

— Namignil se mu na to. Razumel me je. Pride tem bolj gotovo, ker je trenutno brez denarja.

— Zakaj pa ne pijete? — mu je prigovarjal Rybakov.

— Pil bom pozneje, zdaj hočem ostati trezen. Sicer mi pa ena čašica ne more škodovati. Kaj pa vi?

Skalski je natočil žganja, si pogladil brado in počasi izpraznil čašo.

— Ah, — je zacmokal zadovoljno. — Ali imate cigarete?

Ko si je Skalski prižgal cigareto, ga je napadel hud kašelj in ga dušil več minut.

— Nekam duši vas, — je menil Rybakov. — Zakaj se pa ne zdavite?

— Saj nič ne pomaga. Zdravnik mi je svetoval, naj pijem vsako jutro nekakšno vodo. To je vendar neumnost! — je zahrpel Skalski ves zasopel.

— Drugim pa to pomaga.

— A meni ne. Če bo treba, bom pil na zdravnikov nasvet karlovarsko, zvečer pa svojo čisto. Ali se je vaš predstojnik že odpeljal?

— Ne, danes ob enajstih se odpelje. Zda pa hodi nekeje po mestu. Tu ima mnogo znancev.

— Taaako? Vi ste torej pri civilni policiji? To ima eno slabo stran, — je menil Skalski.

— Kakšno?

— Postranski dohodkov je malo. Uniformirana policija je na boljšem. Tam se da včasih zaslužiti mnogo denarja.

— Pa menda vendar ne!